

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ה' (תשפ"א)

מאמרים נבחרים משיבויות חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

זיגש

זהר המבואר
הפּתּוּר וְהַפּוּד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת 'קרון מלפני ברכה'

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

עבודת הצדיקים והישרים

עבודת ה'
בתורת
ומחשבת
ישראל

דרושי אביר יעקב

דרושים בדרך עבודת ה' בעניני האמונה ויסודות עבודת ה', מפיהם ומפי כתבם של צדיקי הדורות בתורת ומשנת רבינו יעקב אביחצירא זיע"א על פי יסודות רועי הדורות ודברי חז"ל.

ספר שמשנה את השקפת העולם לכחור את חיי הנצח תמורת עולם חולף, ומרומם את האדם לעולמות נעלים ומרוממים.

אור הגאולה לישרי לב

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

ויגש

אמר הבעל שם טוב זצ"ל, בי האיש הנלכב ועוסק בתורה ותפלה, אזי אותן שיהות קלין שלו אשר הוא לצרכי גופו ואינם דברים בטלים נעשים לבוש אל דבורי קדשה שלו, כי הלא אלו נאלו הן אותיות, ואין כל העולמות קלויים רק בכ"ב אותיות התורה, רק שבצדופים יש שנים, ולכן דבורי הקדשה מכריחים את דבורי הרשות הללו ומהפכים אותם ומשנים הצדופים ונעשה מהם צדופי תורה שקמדר האיש ההוא, אלא שמבל מקום אין מעלתם במעלת הדברי תורה ממש ולכן הם לבוש אליהם (ערמי נחל – ויקהל)

אוצר פניני החסידות

באורו של חמוה | השקטים הרגישו את הנסיון הגדול של השעבוד הגשמי והרוחני במצרים אך יחד עם זאת חזו גם בגאולה הנפלאה ומיד החלו לומר הלל בגשגש קדש פתוחי חותם | הב"ה מצטער בצערם של ישראל ומחכה לגאל אותם | ולא יכל יוסף להתאפק - סוף דברי יהא שלא יוכל הקב"ה להתאפק מלגאל את ישראל ב יטב לב | יש להסתיי מעשיו הטובים כדי שלא יגיע לפניו, אך הצדיק שמכרח לעשות עבודתו בפרהסיא כדי שלמדו ממנו מדמה בדתו כאלו אין איש עמו ב אור התורה | הדייקים והתמיהות בפסוקים ג ישרש יעקב | משמים לא יהיו יוסף להתאפק ביון שהגיע הרגע המדיק בו מסתם עונשו של יעקב על השנים שפרש מאביו ד אמת ליעקב | אכן התפלה של הצדיק - התבטלות במציאות מחמת פחד ה' ד דברי חיים | הדייקים מוכינים בכל דבוריהם עם הבריות לתפלות ובקשות ד באר משה | כלל שהצדיק מתעלה בתפלתו הוא נשאר קטן בעיניו ומתווקק לעלות יותר ושב בתשובה ה באר אברהם | 'הוציאו כל איש מעל' - געת יהוד הקדשה בתורה ותפלה אין לשתף שום מחשבה ורה ו מחשוף הלכן | המרבה בתשובה מוסיף כח ואור גדול בשיכיה ו יציב פתגם | פרפרת נאה בהבנת משמעות דברי המדרש שחיוב בגמיו היה מדין תשלומי פל א מהו"ש מפעלוא | הדייק בשני הלשון בדברי יהודה ח דברי שמואל | על האדם לזכר בכל עת שנשלח לעולם הזה לצרו הנשמה ח דברי יואל | הדייק בפרש רש"י ודברי המסורה ח דברי יואל | יעקב אבינו הכין דרו על ידי העגלות למסעי בני ישראל במדבר י לקוטי שיחות | דקדוק לשון רש"י שגתה מצר' בהתאם ללשון 'אל תירא' | על עם ישראל להרגיש בטוחים בגלות אך יחד עם זאת עליהם לחוש צער על כך שרחוקים משלחו אביהם י לקוטי הלכות | במקביל הירידה יש לצפות לישועה גדולה יב ישמח ישראל | יעקב ויוסף הכינו לנו הדרך ועצות היאר להחזיק מעמד בכל הגלות | באור ג' עצות הגמרא בענין נצוח הפצר הרע יב לב שמחה | יעקב אבינו לא נשק את יוסף אלא העלה את האהבה להתדבקות פקדוש ברוך הוא יג פתוחי חותם | האדם צריך לראות את עצמו כבינוני יד תורה אור | באור המטמוניות שהטמין יוסף על פי פנימיות יד פתוחי חותם | ישראל מבקשים על הגאולה טו שם משמואל | גשפת קל לשוב בתשובה ובפרט בעת המנחה טז אמרי יהודה | לעולם אל יתאוש האדם מנפילתו כדי הפצר ביון הגאולה יז תפארת שמואל | עם התקרב קדשת השבת מתעוררת באדם מדה האמת ומתעורר לתשובה | באור לשון חז"ל 'ערב שבת עם תשכה' יז זו והב' | ראה לשיטת הרמ"א שמתר לבבות בשבת מחמת עלג - מבכיו של יוסף הצדיק בשבת יז

אוצרות אגוני הדורות

באר מנחם | התחנון יהודה באזני יוסף שדברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב יח **חזון עובדיה** | יהודה טען ליוסף שצריך לדון את בגמיו ממקומו יח **כסא דוד** | יהודה היה ערב ליעקב שחזיר את בגמיו גם אם יתה לו אטש שאינו מצוי יח **איתנו האזרחי** | נדוי יהודה משמי העולמות יט **תרומת זקב** | תולכמת יוסף לאחיו על הסתלקות רוח הקדש ממעקב כ **שערי עזרא** | יוסף אמר לאחיו שהם לא אשמים במכירתו והכל בגזרת שמים כ **יוסף אברהם** | ודו יוסף את ירדת יעקב לפי שרבות מקברת את בעליה כא **באר שמואל** | הגדת האחים ליעקב על צדקתו של יוסף בארץ מצרים כא **הרי בשמים** | יוסף הצדיק מגדל קדשתו ופרישותו לא יכל לבבות אלא על הרבן בית המקדש כא **אמרי אש** | העלאת ניצוצות קדושות של מצרים כב **דבש וחלב** | הטר יציאה מארץ ישראל בשעת היקר כב **ברפת אלנהו** | בטול גזרת ארבע מאות שנה על ידי רבוי בני ישראל כב **פענת רזא** | תניית תרומות ומעשרות בעין יפה כג **ספר חסידיים** | פטור תלמידי חכמים ממס המלך כג **הקתב והקפלה** | מתחבולת יוסף לפטר בית אביו מתשלומי מס החמש לפרעה כד **בית פנחס** | זכות תניית מוונות לאיש צדיק וקדוש כד **תורת חיים** | ותר יוסף למצרים ארבעה חלקים משעבודם פשם שעתיד הקב"ה לתור לישראל משעבודו למצרים כד **מעשי צדיקים** כה **יומא דהילולא** לד **ספיר ויהלום** | הארה חסידית מן הפרשה לו **זוהר הקדוש** | עם פרוש הכתר והכבוד מא

נושאים בפרשת ויגש

ולא יכל יוסף להתאפק

באורו של חמה

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ ז"ע א
 השכטים הרגישו את הנסיון הגדול של השעבוד
 הנשמי והרוחני במצרים אך יחד עם זאת חיו
 גם בגאולה הנפלאה ומיד החלו לומר הלל
 ברגש קרש

יהודה ואחיו הבחינו שבעשה ככאן פעלות
 גדולות בכדי שבנימין יפל במצרים,
 מ'זאל איהם מצרים'דיג מאכן ו'להטמיעו בטמאת
 מצרים]. ועוד ראו יהודה ואחיו, שיבא זמן
 שיהיו ישראל במצרים, ויהיו להם שם צרות,
 [כגון] 'כל הבן הילוד היארה תשליכהו' (שמות
 א כב), ואחר כך יגאלם השם יתברך ויעשו חג
 הפסח ויאמרו הלל, 'בצאת ישראל ממצרים
 בית יעקב מעם לועז' (תהלים קיד א).

ממילא כבר התחילו אז לומר הלל על זה,
 וכדאיתא בשל"ה הקדוש (ווי העמודים
 פרק כז) על דברי המדרש (שמו"ר כג סה) עתידין
 ישראל לומר שירה לעתיד לבוא, שמתקשה
 להבין מהו הלשון הפפול עתידין ולעתיד
 לבוא, ומבאר שישאל יבאו אז לדרגה עליונה
 שיזכו לומר שירה קדם הנס מצד גדל האמונה
 שתהא תקועה בלפם כאלו הנס כבר נעשה.
 וזהו עתידין לומר שירה לעתיד לבא דיקא,
 פרוש עתידין, כשיתבשרו והגאלה יאמרו שירה
 על מה שלעתיד לבא דהינו על הנסים שיבאו,
 מחזק אמונתם.

כאור מאמר יהודה אל יוסף על דרך הבי'ל
 ובענין זה יש לפרש הפסוק שלפנינו: ויגש
 אליו יהודה ויאמר בי אדני (מד יח),
 'אדני בגימטריא הלל', ידבר נא עבדך דבר

כאדני אדני, בקשו שרוצים לומר הלל, ועל
 ידי זה יהיה ואל יחד אפך בעבדך, שהמצרים
 לא יוכלו לעשות להם פלום וכבר לא יקרא
 אותם מרגלים, שאינם צריכים כבר לירא מהם,
 כי יאמרו הלל שמאמינים בה' על העתיד
 שיוציאם לרותה].

'הלל' נוטריקון היום הנה ל'כם ל'זכרון,
 שפבר יזכרו עכשו את ההלל שיאמרו
 לאחר זמן הנינו שאמירת ההלל של עכשו
 נובעת מתוך שני סבות: א' מתוך אמונה
 שיוציאם לרותה, כפאמור. ב' בזכרם את ההלל
 שיזכו לומר לאתר ה'שועה, ודו"ק].

וטענו אל יוסף: ונאמר אל אדני יש לנו אב
 זמן וילד זקנים קטן (פסוק כ), ילד קטן
 שיש לו כבר דעת זקנה. הוא לברדו לאמו
 ראשי תיבות 'הלל', שפאמור, יזכרו הנס מה
 שיהיה לאחר זמן ושיאמר אז הלל, ולפיכך
 אכן נשאר שם בנימין [בכדי לומר את ההלל].
 אף טענו ליוסף, איך אתה יכול לקחת אותו
 מאביו, הרי ואביו אהבו, הוא צריך לבא אצל
 אביו ללמד ממנו איך שאומרים את ההלל,
 הלויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה' וכו'
 (תהלים קיג א).

להתאפק לכל הנצבים ר"ת הלל

כיון ששמע זאת יוסף, כתוב ולא יכל יוסף
 להתאפק לכל הנצבים ויקרא הוציאו כל
 איש מעלי (מה א). להתאפק לכל הנצבים
 ראשי תבות 'הלל', יוסף עצמו בקש אז לומר
 הלל, ויקרא ויאמר הוציאו כל איש מעלי,
 תוציאו כל המצרים ממני, כי מה להם ולהלל,
 מה יודעים הם מהלל.

יוסף שלח את האחים שיביאו את יעקב לצרף השלמת אור הקרשה של אמירת ההלל

התחילו יוסף ואחיו יחד לומר הלל. איך שטעל מ'ף פאר, וואס א אור איז געווען, וואס א הייליגקייט [אני מתאר לעצמי איזה אור וקדשה היה שורה שם], הקדשה וטהרה שהיה שם כשאמרו יחד הלל. ואמר יוסף: עוד דבר אחד חסר לההלל, תלכו ותביאו את האב הנזון, והוא יאמר אפנו הלל יחד.

כשראו זה הלכו תכף לספר ליעקב שרוצים לומר הלל ביחד, ובא אותו אל יוסף ואמר הלל. ובראותו כי יוסף עלה כל כך במדרגה לצדיק יסוד עולם ויכול לומר הלל, ער האט געזעהן אז ער לעבט, און נאך וי אזוי ער לעבט [הוא ראה שהוא חי, ועוד איך הוא חי (באיזה קדשה)], שעלה לדרגת צדיק יסוד עולם, ואמר יעקב ראה פניך לא פלתי (מח יא), חשבתי אפלו כשאבוא אליך לא ארצה להסתפל בפניך, שאמה במצרים ולקחת במצרים בת פוטיפר, ויש לך עוד בנים ממנה. אבל באמת הנני רואה אותך צדיק יסוד עולם. ויפל על צוואריו ויבך' (מח טו), התחיל לבכות ולקרא על קריאת שמע ולהלל להשם יתברך:

וגם הקדוש ברוך הוא מחפה, ועיינו תלויות לה' עד שיחגנו. והוא יתברך מצפה אימתי ישוב ורחמנו, ומצטער על שכינתו ועלינו, ומי מעבב, מדת הדין מקטרגת, ובטוחים אגחנו ברחמיו שיפדה שכינתו ועם נחלתו.

הרמז בפסוק

וזהו פונת הפסוק. ולא יכל יוסף הוא הקדוש ברוך הוא, ד'יוסף' גימטריא שש תיו"ת, ובא לרמז על הגלות הארץ הזה, לדבר על לב בני ישראל שלא תקצר רוחם מחמת ארץ הגלות, דסוף סוף פיון דהקדוש ברוך הוא מצטער יותר ממנו, סוף דבר שלא יוכל להתאפק בשביל הנצבים עליו, הם הנצבים לקטרג על ישראל שלא יגאלו, דכל הנצבים לקטרג על ישראל כאלו נצבים לקטרג על הקדוש ברוך הוא.

ויקרא הוציאו כל איש מעלי המשטין על הגאלה. ולא עמד איש אתו, דהינו שום מקטרג לא עמד בהתודע יוסף שהוא הקדוש ברוך הוא, עם אחיו, הם ישראל והשכינה:

ייטב לב

כבי יקותיאל יהודה מפיגעט זיע"א

יש להסתיר מעשיו הטובים כדי שלא יגיע לפניות, אך הצדיק שמכרח לעשות עבורתו בפרהסיא כדי שילמדו ממנו מדמה בדעתו כאלו אין איש עמו

ועל דרך רמז יאמר ולא יכל יוסף וגו'. על פי מה שכתב בספר נעם מגדים פנשת האזינו לפרש 'עין לא ראתה וגו' (ישעיה סד א), כי צריך האדם להסתיר מעשיו מבני אדם, כדכתיב 'והצנע לכת וגו' (מייכה ו ח), אפלו במה שדרכו לעשות בפרהסיא צריך שייעשנה בצנעה אם אפשר, למען יהיה פונתו זכה

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

הקב"ה מצטער בצערם של ישראל ומחכה לנאל אותם | ולא יכל יוסף להתאפק - סוף דבר זהא שלא יוכל הקב"ה להתאפק מלנאל את ישראל

ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו (מח א).

אפשר לרמז על הקץ הזה שנתארף בעונותינו הרבים וכלו כל הקצים, ואגחנו מחכים

אור התורה

רבי שלום תאומים זיע"א

הדיוקים והתמיהות בפסוקים

וַיֹּאמֶר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו (מה א.) צריך לדיק 'אל אחיו' למה לי, גם 'העוד אבי חי' ככר שאל בכאם, גם 'לענות', מה היה להם לענות, לדבר מבעי ליה.

גם נבהלו, מה נתבהלו [הלא] כל התאמצותם היה למוצאו כמאמר רז"ל (ב"ר זא ו) ש'הלכו לשוק של זונות. ועקר קשה האיף לא השכילו שבטי זה להכיר יוסף בפניו, כי חקמת אדם תאיר פניו' (קהלת ח א).

כל מעשיו של יוסף היו בצניעות גמורה ובהסתרת מדרגת קדשתו העצומה

אלא כל מעשה יוסף היה בחכמה גדולה לצמצם כל ענינו, פענן 'ואנכי הסתר אסתיר' (דברים לא ו), שלא יהיה נראה לחוץ שום ענין שיגרם בשול מציאות לאחר, אפלו ברשם שמו יוסף הסתיר עצמו ופשט צורה ולבש צורה ומנא דלבש בצפרא לא לבש ברמשא, והוא חקמת אלהות בצמצום.

כאשר הכרת יוסף להתגלות התגלה בזיו תאר קדשתו ונבהלו אחיו מאד מפניו

ולזה לא יכל יוסף להתאפק ויקרא וגו' ויתן את קלו וגו', כי מאד צר לו להתגלות קדשתו. וכאשר אמר 'אני יוסף' אז תכף נתלבש בצורת יוסף ברשם קדשתו בזיו אקונין דומה לאביו, וזה העוד אבי חי, וקטלו ממציאותם ממש, וזה כי נבהלו מפניו ממש, כי פנים חדשות באו לכאן אשר לא ראו עד הנה, עד שלא קם בהם רוח.

עד שקרב אותם בהגשה ודבר דברים חביבים בפנים מאירות וכו' עד הנשיקה, והוא

יצולוה בלתי לה' לבדו, לא להתפאר בפני בני אדם.

ואמנם צדיק הדור לפעמים צריך שיעבד עבודתו בעמדו בתפלה ובתורת ה' להורות לעם ה' ורכי ה' ולבשר צדק בקהל רב, אזי ידאג איף ינצל ממחשבות זרות ופניות בלתי רצויות, והבא לשהר מסייעין לו, הגם שהוא ברבים ידמה לו כאלו אין רואהו וזלתי ה'.

וזהו שנאמר 'עין לא ראתה אלקים וזלתך', כלומר שיהיה נדמה לצדיק כאלו אין רואהו וזלת ה', 'יעשה למחפה לו'. וזהו שנאמר ה' ב'ד ינחנו' (דברים לב יב), כאלו ישב ב'ד אפלו בהיותו בתוך רבים, על כן 'אין עמו אל נכר', הינו פניות שלא לשמה, עד כאן דבריו ב'תת באור.

באור הפסוק על דרך הנ"ל

וזהו שנאמר ולא יכל יוסף – הצדיק המשפיע שפע חכמה, להתאפק – אם שרצה להתאפק מלהתפלל ולומר תורה ברבים, לכל הנצבים עליו – הינו מכת הנצבים עליו לשאב ממצעיני חקמתו ומבקשים לשמע קול תפלתו.

ויקרא – כלומר ויתפלל, הוציאו כל איש מעלי – שיוציאו כל איש מלבו, שידמה לו שאין רואה. והושיע לו ה' שפא למדרגה זו ולא עמד איש אתו – בקרב לבו בהתודע יוסף אל אחיו בדברים שבלבו ונכנסים ללב, וכמו שפרשו המוציא מחברו – ומעורר לכו – עליו הראיה, והבן. והמופת לזה, שחרי ויתן את קלו בככי – אל ה', וישמעו מצרים וישמע בית פרעה, שנקנס בלבם, כל שכן בלב הישראלי, ומזה עליו הראיה שהיה לבו נכון, והבן:

דְּבָרָיו לְפָנַי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהַמְתִּיק הַדֵּינִים.
וְזֶה יִדְבַר נָא עִבְדְּךָ וְגו' וְאֵל יִהְיֶה אַפְּךָ (מד יח),
שְׂמֵתִיךָ הַדֵּינִין בְּשִׁשְׁיָן.

אפן התפלה של אדם פשוט – לבקש מהקב"ה
שתהא העת עת רצון

אך זֶה מִדְּרָךְ הַצַּדִּיק. וְאָדָם הַפְּשׁוּט צָרִיף
לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַמְדוֹ
לְהַתְפַּלֵּל, שְׂיֻכַּל לְדַבֵּר דְּבָרָיו, וְיִהְיֶה דְּבָרָיו
לְרִצּוֹן לְפָנַי אֲדוֹן כָּל, כְּדִכְתִּיב 'וְאָנִי תַפְלְתִּי
לְךָ ה' עַת רִצּוֹן' (תהלים סט יד), הִינְנוּ שְׂמֵתִפְלַל
שְׂיִהְיֶה עַת רִצּוֹן. וְזֶהוּ וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי, יִדְבַר נָא
עִבְדְּךָ דָּבָר כְּאֲזִנִּי אֲדֹנָי, הִינְנוּ שְׂמֵתִפְלַל שְׂתִהְיֶה
תַפְלְתוֹ מִקְּבֻלַּת לְרִצּוֹן פְּנֵי:

דְּבָרֵי חַיִּים

רבי חיים מצאנז זיע"א

הצדיקים מכונים בכל דבוריהם עם הכריות
לתפלות ובקשות

בַּפְּסוּק וַיִּגֶשׁ אֵלָיו וְגו'. יֵשׁ לְבָאָר בְּכֹנֶת הַפְּתוּב
עַל פִּי מַה שֶּׁהוֹרֵנוּ לָנוּ צַדִּיקֵי הַדּוֹר
דְּהַצַּדִּיקִים מְדַבְּרִים תַפְלוֹת, גַּם שְׂמֵבְקָשִׁים אֵיזָה
דְּבָר מֵאָדָם פּוֹנֵתָם לַה', וְכַמְבֹאֵר בְּגִמְרָא (שבועות
לה:): וּמְדַרְשׁ רַבָּה (שמו"ר ל כד) כְּדִנְיָאֵל שְׂאָמַר
(חֲלֵמָא לְעַרְףַּ וּפְשָׂרָא לְשִׁנְאָרְךָ) 'חֲלֵמָא לְשִׁנְאָרְךָ
וּפְשָׂרָה לְעַרְףְךָ' (הניאל ד טו) שְׂאָמַר לְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׂיִקְיָם הַתְלוּם וְהַפְתָּרוֹן עַל נְבוּכַדְנֶצַּר.

יהודה דברו אל יוסף נתכוון להתפלל אל
השם יתברך שימתיק הגלות

וְלָכֵן יֵשׁ לוֹמַר שְׁגָם כָּאֵן בְּבִקְשַׁת יְהוָה מֵאֵת
יוֹסֵף, הַכּוֹנֵה הִיָּה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׂיִהְיֶה יָדַע שְׂזָה הוּא תַתְּחִלָּה לְחוּב הַמְּטַל
עֲלֵיהֶם שְׂעִבּוּד אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְלָזָה אָמַר,
בִּי אֲדֹנָי, הִינְנוּ שְׂהַשְׁכִּינָה עִמָּנוּ בְּגִלוֹת, וּמִבְּקֵשׁ
עַל צַעַר הַשְׁכִּינָה.

יִדְבַר נָא עִבְדְּךָ דָּבָר כְּאֲזִנִּי אֲדֹנָי, הִינְנוּ שְׂיִדְוַע
שְׂבָזָה הוּא הַמְתַּקַּת הַדֵּינִים, הִינְנוּ

דְּבָקוֹת רִחָא בְּרוּחָא וְהוֹרִיד חַיּוֹת תְּדוּשׁוֹת,
כְּאֲשֶׁר נִרְאָה אֶפְלוּ בְּזִמְן זֶה, וְלָזָה וְאַחַר כֵּן
דְּבָרוּ אַחֲרָיו וְגו':

יְשׁוּשׁ יַעֲקֹב

רבי יעקב יהודה מנדלזין זיע"א

משמים לא הניחו ליוסף להתאפק כיון שהגיע
הרגע המדיק בו מסתים עונשו של יעקב על
השנים שפרש מאביו

וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק. לְהִבִּין מְדוּעַ מִקְדָּם
דְּבָר עֲמָקָם כְּמָה פְּעִמִּים קְשׁוֹת, וְעַתָּה
לֹא הִיָּה יָכוֹל יוֹתֵר לְהִתְאַפֵּק. אַכֵּן דְּהִנֵּה נוֹדַע
דְּהַכ"ב שָׁנִים שְׂפָרַשׁ יוֹסֵף מֵאָבִיו, הִיּוּ כְּנִגְדָּ
כ"ב שָׁנִים שְׂפָרַשׁ יַעֲקֹב מֵאָבִיו מְדָה כְּנִגְדָּ מְדָה.
וְהִנֵּה הִיָּה נִחְשָׁב הַכ"ב שָׁנִים בְּצִמְצוּם עַל
הַרְגַע לֹא מִקְדָּם וְלֹא מֵאַחַר. וְכַאֲשֶׁר נִתְקַרַב
הַקֵּץ מֵהַכ"ב שָׁנִים לֹא הִנִּיחוּ לוֹ מִן הַשְּׂמַיִם
לְהִתְאַפֵּק עוֹד, וְהַקֵּרַח בְּעַל פְּרָחוֹ לְהִתְנוּדַע לְהֶם,
לְמַעַן אֲשֶׁר יִהְיֶה עוֹד פְּנֵאִי וְלֹא יוֹתֵר, שְׂיִלְכּוּ
לְאַבְיָהֶם וַיִּבְשֶׁר לוֹ בְּרַגְעַ הַאֲחֻרֹנָה מֵהַכ"ב
שָׁנִים וְלֹא יִתְאַחַר. וְדו"ק:

תַפְלַת הַצַּדִּיקִים

אֵמֶת לִיעֲקֹב

רבי אברהם יעקב מסדיגורא זיע"א

אפן התפלה של הצדיק – התבטלות במציאות
מחמת פחד ה'

אֵיזָה בְּמִדְרָשׁ (ראה ב"ר צג ו), מְצִינּוּ הַגְּשָׁה
לְתַפְלָה וְכו', הַגְּשָׁה לְדוֹרוֹן וְכו', הַגְּשָׁה
לְמַלְחָמָה וְכו'. אוֹמַר אָנִי, צָרִיף הַמְתַּפְּלַל לִידַע
בְּשַׁעָה שְׂעוּמַד לְהַתְפַּלֵּל שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְלַכּוֹתוֹ בְּכַל מְשָׁלָה וּמְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין, וְאַף
הַמְקוּם אֲשֶׁר הוּא עוֹמַד בּוֹ, מְלֵא כְּבוֹדוֹ, וְעַל
יְדֵי כֵּן יִתְבַּשֵּׁל מִמְּצִיאוֹתָו, אָדָם כְּזֶה יָכוֹל לְדַבֵּר

רבים' על דרך הג"ל

וזהו 'טוב מעט להצדיק' (תהלים לו טז), שְׁזָהוּ טוב וחסוב מאד בעיני השם יתברך, מה שטוב ה' נדמה למעט בעיני הצדיק. שְׁזָהוּ שְׂמַאיר ומופיע עליו טוב ה' בגדל הארת קדשתו יתברך, אף על פי כן אינו נסתפק בזה, ומעט וקטן הוא בעיניו, ומשתוקק שיתוסף בו קדשה על קדשתו וטהרה על טהרתו, עד שיגיע למעלה ומדרגה הרמה והנשאה שבמדרגות. 'מהמון רשעים רבים', שְׂמַדְמִים בעיניהם שְׁהִמַּת קדשתם רבה עד למעלה ראש.

הרמו בפסוק 'ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני'

וזהו ויגש אליו יהודה, רמז להצדיק שהוא דל ועני ושפל מאד בעיניו, על ידי הארת עצם התוה"ה ברוך הוא עליו, שמתמת שפרכי"ש גדל ההארה והקדשה מעצם התוה"ה ברוך הוא השופע ומאיר עליו, על ידי זה בא לגדל הענוה השפלות מרוממות עצם אלקותו יתברך וממשלתו, שהוא עד אין סוף.

וזה נרמז בשם יהודה, שבו השם הקדוש התוה"ה ברוך הוא פסדר. והד' רומז להצדיק, שהוא דל ושפל מאד בעיניו, מפני התוה"ה ברוך הוא השורה עליו. הצדיק הזה בודאי שמתחשבתו הקדושה יוצא לפעל, ובעזרת האל עלתה בידו, והוא נגש ומתקרב בכל פעם יותר ויותר אל השם יתברך ברוך הוא, ועולה למדרגה עד אין סוף.

וזהו ויגש אליו יהודה, שְׁהִצְדִּיק שהוא דל ועני ושפל בעיניו מעצם התוה"ה השורה עליו, יושב ומתחרט בכל פעם בגדל התשובה והתרתה, ומשבר כל גופו בחרס הנשבר כנ"ל, הוא נגש ומתקרב אליו יתברך ממש כפיכּוּל.

ואז ויאמר בי אדני, דהנה השם אדני במלואו, בזה: אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, גימטריא

שהדינים ימתקו על ידי התפלה, שישמע באזנים כפיכּוּל. ואל יחר אפך בעבדך, שלא יהיה הגלות חס ושלום בקצף.

כי כמוך כפרעה, הינו שידוע שהבורא ברוך הוא וברוך שמו הוא סתום וגלוי על ידי פעלותיו, ונכר שהוא אדון ומנהיג, אבל נעלם עצמותו כפיכּוּל, וזאת ידוע שגם בתכלית הדין הכונה להטיב באחריתו, וזה תכלית הטובה, וידוע שהגלות הגם שהוא קשה מאד, מפל מקום בחר הקדוש ברוך הוא הגליות לכפר על גיהנם ממבאר במדרש רבה (ראה שמו"ד נא ז).

והנה דבר המגלה נקרא פרוע, הינו שנגלה הדבר, וכן פרעה מכנה על התגלות הדבר ממבאר בכמה מקומות. ולזה אמר יהודא בבקשתו שלא יהא הגלות בחרי אף, כי כמוך, הינו עצמות כפיכּוּל הוא לטוב, גם ההתגלות ההנהגה הוא טוב, ולכן ימתקו הדינים שלא ירדו חס ושלום הרבה, ורק יתגלה הטוב גם בהתגלות כמו שהוא בשרש:

באר משה

רבי משה אלקיים בריעה מקוזניץ זיע"א

ככל שהצדיק מתעלה בתפלתו הוא נשאר קטן בעיניו ומשתוקק לעלות יותר ושב בתשובה

הצדיק האמתי כל עוד שבא למדרגה יותר ומשיג יותר עצם אלהותו יתברך, הוא מעט וקטן בעיניו, ומשתוקק ומתאנה לעלות עוד יותר ויותר עד אין סוף, ועל ידי זה הוא שב בגדל התשובה לפניו יתברך, ומשבר גופו וכל איבריו כשבר נגל יוצרים, להגיע לתכלית המבקש. אבל ברשעים הוא להפך, כשיודמן לפעמים שמתפלל באפס מה בכונת הלב, הוא גדול מאד בעיניו, ומחשב בלבו שהעשיר להשם יתברך בגדל העשירות.

באור הפסוק 'טוב מעט לצדיק מהמון רשעים'

במאמר הפתויב ולא יכל יוסף להתאפק וכו' ויקרא הוציאו כל איש מעלי (מה א). הענין כי ה'ה' יחוד הלכות יוסף עם אהיו ואין מהראוי שיעמד זר במקום היחוד, לזה קרא הוציאו וכו'.

וכן כל אדם פשוטה להתיחד עם דבורי התורה והתפלה, צריך לפנות מחו ולבו מכל מחשבות חיצוניות, ויבקש ויקרא לה שיעילו מתערכת זר חס ושלום, שיוכלו ליחד לבבו עם התורה והתפלה:

תרע"א. רמז שהוא מבקש ואומר לפני השם יתברך ברוך הוא, כי ארונני, שעל ידי יתפתחו כל השערי תשובה בפרום, להביא גם שאר כללות ישראל גם כן לידי תשובה שלמה על ידי תשובתי:

באר אברהם

רבי אברהם מסלונים זיע"א
הוציאו כל איש מעלי' - בעת יחוד הקדשה בתורה ותפלה אין לשתף שום מחשבה זרה

פרשת ויגש

שמוציא מהקלפה ומעלה לה, ומוסיף תקון בפרצופה שונבה מחדש בכל יום, דבכל בקר אין בה רק כשעור ספירה, ועל ידי התפלה דינאי ה' מתוספים בה תשעה ספירות ונשלמת בפרצוף גמור כראוי.

השב בתשובה למען השכינה, בזכותה התקבל תשובתו

וזהו שאמר ידבר נא עבדך דבר, דבר היא השכינה פדוע. ומבקש בעל תשובה זה מהקדוש ברוך הוא, שאף על פי שאין תשובתו ראויה להתקבל מצד עצמו, מכל מקום מאחר שפנתו לסייע בבנין השכינה על ידי תשובתו, בשבילה ראוי שתקבל תשובתו.

וזהו ידבר נא עבדך דבר באוני אדני, דהינו בשביל ההנאה שיש לשכינה הנקראת דבר, בזה ראוי שתקבל תשובתי, ואל יחר אפך בעבדך. והשעם, כי כמוך כפרעה, כמוך גימטריא אלהים, היא השכינה הנקראת אלהים, פדעה גימטריא ספירה. והפונה כמו שכתבנו, פי השכינה בכל בקר אין בה רק כשעור ספירה

ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה (מד יח)

מחשוף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

המרכה בתשובה מוסיף כח ואור גדול בשכינה

ויגש אליו יהודה, רומז לבעל תשובה המתקרב ונגש לפני הקדוש ברוך הוא ומודה על עונותיו ומקבל עליו שלא לשוב עוד לחטא, דראשי תבות ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדני גימטריא כו', הוא שם הוי"ה ברוך הוא, ונגש אליו יהודה, הוא המתודה על עונותיו ורוצה לעזובם.

ויאמר כי אדני, מבקש מהקדוש ברוך הוא שימחל לו על מה שעבר, ויעזרהו על להבא שלא לחטא. והשב הזה נשען ונסמך על השכינה שיש לה הנאה גדולה בתשובתו, דכל המרכה בתשובה ומעשים טובים מוסיף כח ואור גדול בשכינה על ידי ניצוצות הקדשה

לן כבוד קדשת אדמו"ר הגאון רבי אברהם מרדכי זצוק"ל בדברי המדרש, דמלשון 'וזה יש לו לשלם' משמע שהמדרב על תשלומי הנפול, דהא הגביע עצמו הוה בידו להחזיר בעין, ואם כן אף כשאין לו לשלם אין בו מכירה, דהא קיימא לן (קידושין יח.) ונמפר בגנבתו ולא בכפילו. ואמר לי לכתב התשובה בכתב, וכתבתי אז כמה אפנים בזה.

וכעת נראה לומר, דהנה כבר דברנו בענין הגביע, שבפעם לא הוה בו שויות כל כך, ורק מחמת שיוסף ידע לנחש בו, ולדידיה שוה ליה יותר מלאחרים, איך דין חיוב התשלומין בכגון דא, אם לפי ערך השויות אצל הנגזל, או כפי השויות אצל הגנב ושאר בני אדם.

ובדרך פלפול יש לומר, שעל זה אמר הכתוב ונמפר בגנבתו דקא, הינו לפי השויות של עצם הגנבה שגנב ולא כפי מה שהוה שוה אצל הנגזל והפסידו.

ויבאר בזה, שיהוה בא ליוסף בטענת ממה נפשך, דבאמת הרי דרשינן ונמפר בגנבתו ולא בכפלו, אם כן לא שייך בו מכירה, מה תאמר דלא דרשת האי דרשה ומוקמת לה קרא למדרש שמשלם רק לפי השויות וערך הגנבה בעצם, אם כן זה יש לו לשלם.

ואם תאמר שאין לו לשלם כפי תביעתך ממון הרבה לפי מה ששוה לה לנחש בו, אם כן לא סבירא לה לדרש בגנבתו דמשלם כפי השויות אצל הגנב ושאר בני אדם, ועל כרחך דדרשינן בגנבתו ולא בכפלו, אם כן בממה נפשך אינו נמפר, ודו"ק:

אחת, ואחר כך על ידי יראי אלהים על ידי תפלתם מתוספים בה תשעה ספירות.

רבי בוני השכינה בשחרית זהו זינה והכרחי **והכתוב** אומר (משלי יד כח) 'כרב עם הדרת מלך', דכל מה שמתרבה העם נוסף הדור למלך. ואפשר לומר דכתוב זה אמרו שלמה המלך עליו השלום על בנין השכינה בכל בקר, דכל מה שמתרבים הבונים אותה זהו זינה זהו הדרה זהו הדרה, וזהו 'כרב עם הדרת מלך', זו שכינת ענינו הנקראת 'מלך' פירוץ:

בקשת השב להיות מבוני השכינה **ולפיכך** מבקש השב הנה, שפינן שפונתו להיות מבוני השכינה זה יתנה לו עזר וסיוע לקבל תשובתו, וזהו ידבר נא עבדך דבר, בשביל דבר שהיא השכינה שפונתי להיות מעוזריה אל יחר אפך בעבדך, כי כמוך שהיא השכינה הנקראת 'אלהים' כמספר כמוד, בכל בקר מדתה כשעור ספירה אחת שהיא מספר פדעה, וצריכה להבנות מחדש שיתוספו לה תשעה ספירות, וכל מה שמתרבים הבונים אותה זהו הנאתה וטובתה ושלמותה:

ותאמר אל עבדיך הורדוהו אלי ואשימה עיני עליו (כך אמרת לנו, הורדוהו אלי וגו', זו היא השמת עין, נהפך הדבר שאמרת לסמיות עינים, אמר רבי סימון בנמוסות שלנו כתיב (שמות כב) ואם אין לו ונמפר בגנבתו, וזה יש לו לשלם, כראשית רבה (צג ו) (מד כא)

יציב פתגם

רבי יקותיאל יהודה מצאנו זיע"א פפרת נאה בהכנת משמעות דברי המדרש שחיוב בנימין היה מדין תשלומי כפל **נהירנא** פד הוינא טליא פשהייתי בגור, בוך

ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים

(מח ז)

דברי שמואל

רבי שמואל מסלונים זיע"א

על האדם לזכר בכל עת שנשלח לעולם הזה לצורך הנשמה

דבר זה צריך כל יהודי לומר לעניני עולם הזה הגשמיים שלו ולטרדות פרנסתו: 'לא אתם שלחתם אתי הנה' – ירידתי לעולם הזה לא היתה בעבורכם, 'כי האלקים' – אלא לצורך עניני אלקות, כי נשמתי תצובה מתחת לכסא הכבוד ועקר תפקידי הוא לְדַאג לטובת הנשמה, לא ירדתי לעולם השפל לשם אכילה ושתיה, ואף לא בשביל אשתי ובני, כי אם למטרה אלקית, שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שיעשה נחת רוח לפניו ותברך:

והקל נשמע בית פרעה לאמר באו אחי יוסף

(מח טז)

אור מלא

רבי ישרא'ל צבי מקוסוב זיע"א

הדיוק בפרוש רש"י ודברי המסורה

והקל נשמע בית פרעה לאמר באו אחי יוסף. פ'רש רש"י: בית פרעה כמו בבית פרעה, וזהו לשון בית ממש. וְגַש לְרִיבֶךָ, אם בן היתה לכתב בפרוש בפסוק והקל נשמע בבית פרעה. במסורה נמסר: והקל נשמע ב' במסורה, א' חסר פאן, ואידך מלא והקול נשמע עד למרחוק' (עזרא ג יא).

כירידת האחים למצרים החלה גלות מצרים שמטרתה הוצאת הניצוצות הקדושות שנפלו על ידי חטא אדם הראשון

נראה לפרש, הנה בספור הזה מתחיל הגלות מצרים, ונדוע ענינה מהאריז"ל ומספרים

כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחסאתי לאבי כל הימים (מד

לב)

מהר"ש מבעלזא

רבי שלום מבעלזא זיע"א

הדיוק בשנוי הלשון בדברי הוררה

הקשה רבנו הקדוש מן מהר"ש זצלה"ה זיע"ע, שהיה לו לומר אם לא אביאנו 'לאבי', כמו שמסים וחסאתי לאבי, או להפוך כמו שאמר 'אם לא אביאנו אליך' היה לו לסיים וחסאתי 'אלי'.

הוררה התחב ש'אם חלילה ימות בנימין הוא יחיהו ואפלו שירע שאין זה רצון השם ותברך

והריץ כן, דהנה בפרשת מקץ על הפסוק 'אם לא הביאתי אליך והצגתי ל'פניך' (מג

ט), פ'רש רש"י 'חי ולא מת', וקשה האידך היה בטוח כל כך שיביאנו חי. אכל יש לומר, דהנה אנו רואים שהתנאים הקדושים היה בכתם להחיות מתים, כדמצינו במה פעמים גבי מצשה דרבי זירא ורבה וכדומה, ואם בן למה לא החיו במה צדיקים שמתו קדם זמנם, אלא הטעם הוא מ'יין שלא רצו לשנות רצון הבורא ברוך הוא, רק בשעה שהיו רואים שיש צורך גדול בדבר היו עושים דבר אשר הוא ההקרח.

והנה ידוע שאבותינו והשכטים הקדושים היה להם גם כן זה להחיות מתים, משום זה אמר יהודה והצגתי ל'פניך', חי, והנה אפלו לא יתנה חי, אני מציגו ל'פניך' חי, על ידי תחית המתים, כנ"ל.

ועל זה קאמר וחסאתי לאבי כל הימים, וקאי על אביו שבשמים, והינו אף על פי בן שנהו נגד רצון אבי שבשמים כנ"ל, אף על פי כן אקבל עליו והצגתי ל'פניך' חי, ודו"ק ודברי פי חכם חזן:

המלכות, אלא בעי תיובתא סגי שהוא תשובה עלאה מעולם הבינה, אמנם מקדם צריך לעשות תשובה תמאה, ואז יכול לבוא לתשובה עלאה, וגם אחר כל זה בקשוי לבוא לתשובה עלאה וכו'.

המתחרט ועושה את שלו בעשית תשובה מבטח שיסיעו בירו משמים להגיע לתשובה עלאה

ומיהו הבטיחנו השם יתברך פתחי לי אחתי רעיתי כו' (שה"ש ה ב), ודרשו חו"ל (שהש"ר ה ג) פתחו לי כחדה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם כו', והאדם המתחרט על עונו ושב לאו בר הכי הוא לרפק על דלתי תשובה עלאה בסגופים ויחודים, עם כל זה מבטיח השם יתברך כשהאדם יעשה את שלו ויפתח בתשובה ודוי דברים באמת בתרטה ועזיבת החטא וקבלה על העתיד, הגה השם יתברך יפתח פתח אולם השער העליון ויורה הדרך לבא לתשובה עלאה ובפטר בימי התשובה וכו'.

הרי שהאדם בעצמו אינו יכול לבוא לתשובה עלאה, ובפטר כהיום שאפלו לתשובה תמאה אין לנו השגה מכל שכן לתשובה עלאה, עם כל זה אם האדם מתחרט ומתמרמר באמת על העבר ומוריד דמעות בינו לבין עצמו לפני רבון כל העולמים כשאין אדם רואהו ומודה ועוזב ירחם, שהוא מקבל לפני השם יתברך ועוררו כאלו הגיע מעצמו לתשובה עלאה.

כאור דברי רש"י והמסורה על פי הנ"ל

ובזה יבאר לנו הפסוק והרש"י והמסורה, והקול נשמע עד למרחוק, קול צעקת השב בתשובה שלמה באמת נשמע ומתקבל לפני הקדוש ברוך הוא אפילו למי שהיה רחוק, כמו שדרשו חו"ל במסכת ברכות דף

הקדושים, דאותן הנשמות והניצוצות הקדושות שאפלו לבין הקלפות על ידי חטא אדם הראשון באותן ק"ל שנים באו בגלגול כמה גלגולים, עד שנתגלגלו למצרים.

ועל ידי השעבוד שנסחעבדו בני ישראל בארץ מצרים נתבררו ונתלבנו ונצרפו כל אותן הנשמות והניצוצות ונתעלו מעמקא דתהומא רבה אל הקדשה, וכמו שפרש האריז"ל שזה היה ההבטחה לאברהם אבינו עליו השלום ואחרי כן יצאו ברבש גדול' (בראשית טו יד), שהרכוש היה אותן הנשמות שהעלו עמהן ממצרים.

ככל שנה בקריאת פרושות אלו הזמן מסוג לתקון החטא הידוע ויש להתעורר לתשובה על כך

ולכן בכל שנה כשקורין פרשיות אלו מענין גלות וגאלת מצרים נתעורר אותו זמן, ומסגלים המה לתקון חטא הידוע ורומנא לצלן, ולכן כל אדם יבין מעשהו וישמר את נפשו, ויתחרט על מעשהו שעשה כל השנה שלא בהגן.

ויתן אל לבו שפתח אשר היה צריך ליחד חודים בכל עניניו כמו באכילה ושתייה ולמוד תורה הקדושה וכו', החליף את כל זאת ולא שמר נפשו, והביט את מקומות שאסור להביט ושמע מה שאסור לשמע, ומזה בא אחר כך לידי עברה חמורה לרמנא לצלן.

אף שאיתא בזהר שאין מועיל תשובה על העון המר אך על ידי תשובה עלאה מועיל

והנה אף שבוזה הקדוש (ח"א סב) איתא שעל עון המר הזה איננו מועיל התשובה, כבר תרצו הספרים הקדושים דזה שאינו מועיל - הינו תשובה תמאה מבחינת

דמיוני, הכינוי הענין שהוא בכת להיות מתקנים לבניהם אחריהם, וכמו כן בענין העגלות עשה יעקב פעל דמיוני להמשיך את הכת שהוא לדורות האחרונים לכשיצטרכו לבא באלה מסעי, ולא יהיו ראויים לגס של קפיצת הדרך, שיהיה בכחם להשלים תקונים הראויים על ידי נסיעתם, וכל זה הוכן בכחו של יעקב, שעל ידי נסיעתו הכין והמשיך הכת שהוא לדורות על ידי הפעל דמיוני שעשה בזה.

ונמצא דעגלות יוסף היה בחינת הרמז בהם ממש בכחינת עגלות צב שבמשפך, והנה פעל דמיוני על אותן עגלות צב שהשתמשו בהן ישראל למסעיהם, ויוכך שפיר מה שכתב הזהר הקדוש ובעלי התוספות כי רמז יוסף בעגלות ההם על עגלות צב שבמשפך:

ויאמר אנכי האפל אלקי אביך אל תירא מדרה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם (לפי שהיה מצר על שנוקק לצאת לחוצה לארץ, רש"י) (מו א)

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

דקדוק לשון רש"י 'שהיה מצר' בהתאם ללשון 'אל תירא' | על עם ישראל להרגיש בטוחים בגלות אך יחד עם זאת עליהם לחוש צער על כך שרחוקים משלחן אביהם

לכאורה: מביין שהפגנה בהבטחת הקדוש ברוך הוא – לפי רש"י – היא להסיר צערן של יעקב (מה ש'היה מצר'), מדוע נאמר בה אל תירא – והרי 'ירא' ו'מצר' הם שני הרגשים שונים (אף שיש בהם צד השונה).

ויש לומר – על דרך הרמז, שאמירת אל תירא גו' בא להסיר רק יראתו ופחדו

ל"ד ע"ב שלום שלום לרחוק ולקרוב, עין שם.

ועתה בא הכתוב השני לפרש ענין התשובה איך הוא מקבל, וזהו והקול גשמע, כתיב ק"ל חסר, רומז לחטא הנ"ל, ורצה לומר שאפילו על חטא הזה רחמנא לצלן נשמע ומתקבל התשובה, באפן פשוטה בית פרע"ה, פרע"ה רומז לעולם הבינה פנודע (לעיל בדבור ה"א) והוא תשובה עלאה פנ"ל, שזה מועיל גם לחטא הידוע רחמנא לצלן פנ"ל.

ועל זה בא רש"י ז"ל ללמדנו הדרך, שלא תסבור שתוכל לבוא בקל בעצמך לבחינת תשובה זו, אלא כמו בבית פרעה, הינו במה שתתמרמר ותכפה לפניו יתברך במרירת הלב באמת – זה יהיה מקבל לפני הקדוש ברוך הוא פאלו עשית תשובה עלאה וכו'.

וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו (מה כז)

דברי יואל

רבי יואל מסאטמר זיע"א

יעקב אבינו הכין דרך על ידי העגלות למסעי בני ישראל במדבר

ענין הרמז בעגלות אשר שלח יוסף אל יעקב, דבאמת לא היה צריך יעקב אבינו לסע על ידי עגלות, להטריח את עצמו בטלטול הדרך, כי היה הנס של קפיצת הארץ רגיל אצל האבות הקדושים, ואפילו אליעזר עבד אברהם הלך לארם נהרים על ידי קפיצת הדרך כמו שדרשו ז"ל.

אמנם אמרו חז"ל כל מה שארע לאבות סימן לבנים, וכמו שכתב הרמב"ן ז"ל (בפרשת לך), כי על ידי שהאבות עשו פעל

— כי אם כבנים שגלו מעל שלחן אביהם; ולא רק הבנים וכנסת ישראל נמצאים בגלות ובשביה כו', אלא פדברי ה' לעקב אנכי ארד עמך מצרימה, שכינתא בגלותא.

וישני הרגשים אלו — העדר היראה מן הגלות והרגשת צער הגלות — תלויים זה בזה: כח זה באדם, להתרומם למעלה מן הגלות עד שלא יירא ויפחד ממנו, בא ונמשך מההרגש וההכרה שאין הגלות מקומו האמתי, והוא מצטער על המצאו בגלות ומשתוקק תמיד לצאת ממצב הגלות ולשוב למקומו האמתי. והשתוקקות זו גופא מגביהה אותו למעלה מן הגלות, עד שאין לו שום יראה ופחד מההעלמות והסתרים שבגלות.

וזוהי ההוראה למעשה מפרוש רש"י זה: אם בתחלת ירידת יעקב למצרים היה מצטער על שנוקק לצאת לחוץ לארץ, על אחת כמה וכמה שצריך האדם להצטער על מצר הגלות בזמננו אנו, לאחרי כל הצרות שעברו על כלל ישראל במשך זמן הגלות, עד לזמננו עתה, בדרך דעקבתא דמשיחא.

ויצער זה (ש'מצר' לו) צריך כל אחד מישראל לבטא ולגלות על ידי צעקתו להקדוש ברוך הוא 'עד מתי קץ הפלאות' (דניאל יב ט), 'עד מתי גו' יחרף צר' (תהלים עד ט), ולדרש וכו' את הגאולה מהקדוש ברוך הוא, כמדבר פעמים רבות ממדרשי חז"ל, ומדברי הפוסקים הראשונים והאחרונים אשר מפייהם אנו חיים,

ויצעקה ודרישה זו עצמה מזרזת ומקרבת עוד יותר את הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, ואנכי אעלה גם עלה, במהרה בימינו ממש (חלק ל עמוד 234):

של יעקב מהירידה למצרים, אבל לא זה שהיה מצר על שנוקק לצאת לחוץ לארץ, כי רגש הצער על היציאה לחוץ לארץ אין להסירו, ואדרבה: צער זה הוא הוא המבטל את הטעם והענין הגורם היראה מהירידה למצרים.

וזוהו גם הרמז בלשון רש"י אל תירא מרדה מצרימה — לפי שהיה (יעקב) מצר כו': 'לפי' הוא נתינת טעם, כלומר: מדוע אין לו לעקב להתירא מהירידה מצרימה — לפי שהיה מצר על שנוקק לצאת לחוץ לארץ.

באור הענין: דברי הקדוש ברוך הוא ליעקב בירידתו לגלות מצרים — אל תירא גו' — ענינם הוראה — גם — לבניו בכל הדורות והמקומות בהיותם בגולה, שההרגש והיחס להגלות צריך להיות בשתי תנועות הפסיות:

מחד גיסא על כל אחד ואחד מבני ישראל לדעת שאין להם לירא ולפחד מהגלות, כי מבין שלא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, אבינו מלפנו יתברך הגלנו מאדמתנו ושלחנו בגלות — הרי מוכן שנתנו לנו כל הכחות הדרושים להתגבר על כל המניעות והעפובים כו' שבזמן הגלות ולעבד עבודתו יתברך כדבעי.

ויתירה מזו: דווקא על ידי העבודה בגלות, מבלי להתחשב בכל ההעלמות וההסתרים על קיום התורה ומצות והמלעגים כו', באה לידי גלוי גדולתם ותקפם של בני ישראל — לנו גדול אשימד שם.

אמנם מאידך, ביחד עם שלילת היראה מן הגלות, צריכים להרגיש את ה'מיצר' וצער של הגלות — הינו שהיחס למצב הגלות לא יהיה חס ושלום ברגש של שלנה ומנוחה, אלא, אדרבה — בתנועה של צער תמידי על זה שבני ישראל אינם נמצאים במקומם האמתי

להחזיק מעמד בכל הגלות | באור ג' עצות
הגמרא בענין נצוח היצר הרע

וְאֵת יְהוּדָה שְׁלַח לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה. ובבבארא שית
רבה (צה ג) מד אָמר לְהִתְקִין לוֹ בֵּית
דִּינָה וְמֵד אָמר לְהִתְקִין לוֹ בֵּית וְעַד שְׁיִהְיֶה
מוֹרָה בּוֹ דְּכַרְי תּוֹרָה, וַיִּבְדֵּךְ עַל צְנֵאֲרֵיו עוֹד,
לְשׁוֹן הַרְבוּת בְּכִיָּה, עֵינַי בְּרִשְׁׁי וְל – וַיַּעֲקֹב
לֹא נָפַל עַל צְנֵאֲרוֹ שְׁיִהְיֶה קוֹרָא אֶת שְׁמֵעַ.

הַעֲנִין הוא על פי דאיתא בגמרא (ברכות ה.)
לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר
הרע, נצחו מוטב ואם לאו יעסק בתורה נצחו
מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע, נצחו מוטב
ואם לאו יזכר לו יום המיתה.

הִינּוּ על פי דברי קדשת מר אבי אדוני מורי
ורבי זצלה"ה זי"ע ששקרו העצה היא
התורה, וכמאמרם ז"ל (קידושין ב:) בראתי יצר
הרע בראתי תבלין, הינו עסק התורה, וכמבאר
בזהר הקדוש מקץ (ח"א רב) עין שם.

רַק כְּשֹׂאֲדָם הוא מגשם לא יוכל לעסק בתורה
ולטהר את עצמו על ידה, אז הוא העצה
קריאת שמע, הינו מסירות נפש בכח שהוא
כמו בפעל. ועל דרך דאיתא בספרי על פסוק
'כִּי עֲלִיף הִרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם' (תהלים מד כג), ועל
ידי זה יתפפרו כל העונות ועל ידי זה יוכל
לבוא לעסק בתורה.

וְאִם אי אפשר לו אף לומר שמע ישראל,
שהוא כל כף מגשם ומשקץ ומתעב עד
שלא יוכל ליחד לבו לומר שמע ישראל
במסירת נפש, אזי יזכר לו יום המיתה ועל
ידי זה יתיש חומריו הגס מאימת מות רחמנא
לצלן, ועל ידי זה יזכה לקרות קריאת שמע
במסירות נפש ועל ידי זה יהיה ביכולתו לעסק
בתורה. וממילא מתרץ הקושיא שמקשים
המפרישים שיזכר מיד יום המיתה וכדברינו
יתרץ זה וזהבן.

אֲנֹכִי אֲרֻד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֲעִלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ
(מו ד)

לקוטי הלכות

רבי נתן מברסלב זי"ע א

בתכלית הירידה יש לצפות לישועה גדולה

זֶה בחינת מה שהבטיח ה' יתברך ליַעֲקֹב
אֲנֹכִי אֲרֻד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֲעִלֶךָ גַּם
עֲלֶיהָ, (וימוכן) [וימוכא] בספרים שבזה הפסוק
מְרִמּוֹ כֹּל סוּד גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, וְעַקְרֵהּ הוּא גְּלוּת
הַנְּפֶשׁ, כֹּל הַעֲלִיּוֹת וְהַיְרִידוֹת הָעוֹבְרִים עַל אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, שְׂזָה עַקְרֵה סוּד הַגְּלוּת וְהַגְּאֻלָּה. שְׁהַכֵּל
בְּבַחֲיַנֵּת אֲנֹכִי אֲרֻד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֲעִלֶךָ
גַּם עֲלֶיהָ, שְׂזָהוּ בַחֲיַנֵּת יְרִידָה תְּכִלִּית הַעֲלִיָּה,
כְּמוֹכָא.

וְהַעֲקֹר הוא התחזקות, שצריכין להתחזק
מֵאֵד מְאֹד בְּתַקְרָה הַתְּגַבְרוּת מְרִירוֹת
הַיְרִידָה עַד שְׁנֹדְמָה שְׁפִמְעַט כְּמַעַט חֵס וְשְׁלוֹם,
שְׂדִיקָא מִשֵּׁם יְרַחֵם עָלָיו ה' יתברך ויושיעו
וַיִּקְרְבוּ אֵלָיו, כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ וְכוּ'.
וַיִּכְמוּ שְׁפָתוֹב (תהלים צד יח) 'אִם אֲמַרְתִּי מָטָה
רַגְלִי חֲסִדָּךְ ה' יִסְעֲדֵנִי וְכוּ'. וְכַתִּיב (איכה ג
יח-כג) 'וְאָמַר אָבִד נִצְחִי וְתוֹחֲלִתִי מֵה', זֹאת
אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל, חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא
תִמְנֹנֵי כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ'
וְכַנְּ"ל וְכוּ', וְכֵן זֶה מְרִמּוֹ בַּפְּסוּק אֲנֹכִי אֲרֻד
(שילוח הקן ה"ה):

וְאֵת יְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו
גִּשְׁנָה וַיִּבְאוּ אֲרֻצָּה גִּשְׁנָה. וַיֹּאסֵר יוֹסֵף מִרְכַּבְתּוֹ
וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אֲבִיו נִשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיַּפֵּל
עַל צְנֵאֲרָיו וַיִּבְדֵּךְ עַל צְנֵאֲרָיו עוֹד (מו כח-כט)

ישמח ישראל

רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זי"ע א
יעקב ויוסף הכינו לנו הדרך ועצות היאך

ועל ידי קריאת שמע יזכו לעסק בתורה פראוי
עד ישקיף ה' וירא וירחם על פליטתינו בקרוב
במהרה בימינו אמן:

ויפל על צנאריו ויבך על צנאריו עוד (מו כט)

לב שומחה

רבי שומחה בונים מגור זיע"א

יעקב אבינו לא נשק את יוסף אלא העלה את
האהבה להתרבות בקדוש כבוד הוא

ויפל על צנאריו ויבך על צנאריו עוד. וברש"י
מחז"ל אבל יעקב לא נפל על צנארי
יוסף ולא נשקו שהיה קורא את שמע, ופרש
בשפת אמת לקוטים בשם החדושי הרי"ם ו"ל
פי הצדיקים כשבא להם איזו אהבה הם
מתדבקין באהבת השם ותברוך, וזה שהיה קורא
את שמע, וכן כתב המהר"ל ז"ל.

הטעם שיוסף הצדיק כן נשק את אביו

והקשה, דאם כן גם יוסף הצדיק בנדיאי כן
היה, ופרש, כי אצל יוסף זה הנשיקה
והחבוב היה בכלל מצות כבוד אב, שיראה
התשוקה הגדולה שהיה לו, ואם כן מלבד מה
שעוסק במצוה פטור מן המצוה, בלא זה קיים
המצוה הוא עצמו אהבת השם ותברוך, ואין
צריך להפריד מלקיים וכו', אבל בייעקב שלא
היה מצוה רק אהבת בנו היה צריך להתמיד
בהשם ותברוך ונתק מצמות אהבת בנו, עין
שם.

ישוב נוסף

גם יש לומר, שיעקב אבינו עליו השלום הלא
לא ידע כל העת שיוסף חי, והתאבל עליו
כ"ב שנים וימאן להתנחם, לכן כשנודע לו
ונוכח עתה שאכן עודנו חי נתעוררו אצלו
הרגשים מיוחדים ומסר הכל לאהבת השם

כאור דברי הפסוקים על פי הנ"ל

ועל פי זה נפרש הכתובים שלפנינו, שמבאר
בספרים הקדושים שכל מעשי אבות
ותולדותיהם וסבותיהם הכל הוא סימן לבנים,
שיעקב אבינו עליו השלום בירדתו למצרים
כבש הדרך לבניו עד ביאת המשיח בקרוב
במהרה בימינו שנוכל להחזיק את עצמו
להשאר באמונתנו, ולא נאבד בחטאתינו
חס ושלום.

ולכך מתחלה שלח את יהודא להורות לבניו
לתקן לו מקום תלמוד, הינו לכבש
הדרך שנוכל להרגיש היצר הרע על ידי עסק
התורה. וכאשר בא קרוב למצרים הרגיש שנהיה
בשפל המצב ויהיו זמנים חס ושלום מחמת
שאור שבעסה ושאר מניעות שנהיה מגשמים
חס ושלום ולא נוכל לעסק בתורה פראוי,
ונהיה מכרחים לקריאת שמע, אז פתח להם
פתח הזה וקרא את שמע.

ויוסף צדיק יסוד עולם כבר יגע וטרח גם
כן בזה להכין לנו דרך לזמן הגלות
בכל הענינים האלה. וכאשר ראה שאביו קורא
את שמע הבין פנתו, ויען שהוא כבר היה
במצרים ערות הארץ, ראה והרגיש יותר תוקף
הגלות, שיהיו חס ושלום בבחינה כזאת עד
שלא יהיה חס ושלום ביכלתנו לקרות שמע
בלב ונפש חפצה במסירת נפש פראוי, ונהיה
מכרחים חלילה לבחינה השלישית יזכר לו
יום המיתה, וזה ויבך על צנאריו עוד, הינו
שעוד יותר ישתקעו חס ושלום בגלות המר
ולא רצה להגיד כדברינו אלה בפיו שלא לפתח
פה חס ושלום.

ויעקב אבינו עליו השלום הבין פנתו, אז
פתח פיו ואמר אמותה הפעם אחרי
ראותי את פניך כי עודך חי, שאף בבחינה הזאת
היה להם פח לזכות על גדה לקריאת שמע.

לתקן פגם אדם הראשון כמו שתקנו אבותיו אברהם ויצחק, כמו שידוע שאברהם תקן פגם עבודה זרה דאדם הראשון, ויצחק תקן פגם שפיכות דמים, ויעקב תקן פגם גלוי עריות, ובא לומר דלא תקן.

וזהו שאמר, שמאה ושלשים שנה שהייתי בצער לא תאמר שתקנתי בזה מאה ושלשים שנה של אדם הראשון כמו שתקנו אבותי, לזה אמר ולא השינו את ימי שני חי אבתי בימי מגוריהם, דהינו לא תקנו שנותי כמו שתקנו שנות אבותי בימי גרותם, וכל זה מרב ענותנותו עליו השלום:

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה (מז יד)

תורה אור

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

באור המטמוניות שהטמן יוסף על פי פנימיות

הנה אמרו רז"ל (פסחים קט.) שלש מטמוניות הטמן יוסף, אחת נתגלה לקרה ואחת נגלה לאנטונינוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא. ולהבין זה, הנה פתיב 'אור ורוע לצדיק' (תהלים צו יא), וידוע דהינו בחינת אור קדמא דהנה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דגניו קודשא בריך הוא לצדיקא (וזהר ח"א לא.).

שתי בחינות בהתעוררות לאהבת הבורא: על ידי התבוננות, ועל ידי אהבה המסתרת בלב כל אדם מישראל

וענין הגניזה הזאת יובן, דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחינות ומדרגות באהבת ה'. הא' הוא בחינת האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדלת אור אין סוף ברוך הוא, כשיצמיק בשכלו ברומומות גדלתו ותברך וילד

יתברך, אבל אצל יוסף לא כן היה, שכבר מקדם היה יודע שיעקב חי:

ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חי ולא השינו את ימי שני חי אבתי בימי מגוריהם

(מז ט)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביהצירא זיע"א

האדם צריך לראות את עצמו כבינוני

אפשר לרמוז על פי מה שאמר התנא (אבות פ"ד מט"ו), אין בדינו משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים. וכונת התנא הנה עליו השלום, בא לומר שהאדם השלם העובד ה' לא יעשה עצמו מן החסידים הגמורים ולא מן הרשעים, רק יעשה בינוני, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין מ:): לעולם יראך אדם חציו זכאי וחציו חיב.

והנה מי שרבו עונות יש לו שלוח בעולם הנה, ומי שרבו זכיות יש לו סוררין בעולם הנה כדי למרק מעוט עונות שבגדו. והתנא הנה עליו השלום בא לומר, אין אנו נחשבים מן הרשעים, שהרי אין בדינו משלות הרשעים, ואף לא מן הצדיקים, שהרי אין בדינו מיסורי הצדיקים, ואין אנו נחשבים רק כבינונים, וכל האיש השלם ככה יחשב בדעתו.

יעקב תקן פגם גלוי עריות של אדם הראשון

ואפשר דזו היא פגנת יעקב אבינו עליו השלום, דהנה זה המאה ושלשים שנה שלו היו כלם בצער, והם כדי לכפר מה שפגם אדם הראשון מה שפרש מאה ושלשים שנה מאשתו. והנה יעקב אבינו עליו השלום מרב ענותנותו לא חשב שהם היו בצער כדי

נפש מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂרָשָׁה גְבוּהַ מְאֹד נִעְלָה, שָׁזָהוּ בְּחֵינַת יוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחֵינַת יְסוֹד, דְּהֵינּוּ בְּחֵינַת "סוד כו". וְזָהוּ פְּרוּשׁ 'אור זרוע לצדיק', שֶׁהוּא בְּחֵינַת אור קדמאָה שֶׁגָּזְזוּ לְצַדִּיקִים.

ואור קדמאָה הוּא בְּחֵינַת אֲהָבָה רַבָּה הַנ"ל שֶׁהִיא לְמַעֲלָה מִמְּעָלָה מִבְּחֵינַת אֲהָבַת עוֹלָם הַנִּקְרָאת גַּם בֶּן אור. אֵלָּא שֶׁגָּזְזוּ לְצַדִּיקִים בְּבְחֵינַת יוֹסֵף צַדִּיק עֲלִיוֹן, וּמִמֶּנּוּ נִזְרַע בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּחֵינַת אֲהָבָה הַנ"ל. אֵלָּא שֶׁהִיא מְסֻתֶּרֶת בְּבְחֵינַת גְּנִיזָה וְסוּד וְהַעֲלָם, וְנִכְנַס זֵין יֵצֵא סוּד כַּנ"ל.

וזהו עֲנִין וְיִלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף כו" (בראשית מז יד), שֶׁהוּא בְּחֵינַת חֲסִדִּים שֶׁכֵּלֵם נִמְשָׁכִים בְּבְחֵינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְכַנ"ל בְּעֲנִין אור קדמאָה דְּגִנְיָה לְצַדִּיקִים שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ בְּבְחֵינַת יוֹסֵף הַנִּקְרָא צַדִּיק עֲלִיוֹן, וְהוּא גִנְיָא דְּגִנְיָתָא שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ בְּחֵינַת אֲהָבָה מְסֻתֶּרֶת הַנ"ל בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל (מד ב):

למה נמות לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה
אתנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו
עבדים לפרעה ותן זרע ונחיה ולא נמות והאדמה
לא תשם (מז יט)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

ישראל מקבשים על הנאֵלה

אִמְשֵׁר לְרִמּוֹז, דְּעֵרַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִתְאַרְךְ עֲלֵיהֶם עַל הַגְּלוּת וְקִצּוֹ בְּחֵינַת הֶסֶם, וּמִצְטַעְרִים וּמִתְאַוִּנִים עַל צַעֲרָם שֶׁבֵּין הָאֲמוֹת, וּמִצְטַעְרִים גַּם כֵּן עַל צַעֲרָאֲרָצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה וְעַל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתַפְאָרְתֵּנוּ עַד מְתֵי הֶסֶם שׁוֹמְמִים, וּכְטֹלָה עֲבוּדָה וּכְטֹלָה תוֹרָה, וְשׁוֹאֲלִים וּמְבַקְשִׁים מֵאֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ, וְיִשְׁיֵב הַעֲבוּדָה לְמִקוּמָה וְהַתּוֹרָה עַל מְכוּנָה.

מִזֶּה הַתּוֹפְעוֹת בְּתוֹשִׁיָה וְהַתְּלַבּוּת אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, כִּי לְפִי שְׁכָלוֹ יִהְיֶה אִישׁ (משלי יב ח), שֶׁהַמְדוּת נִמְשָׁכִים אַחַר הַשְּׂכָל וְהַתְּבֻנָּה. אֲהָבָה זוֹ הִיא בְּחֵינַת הוֹלְדָה חֲדָשָׁה שֶׁנִּמְצָאת מְחֻדָּשׁ עַל יְדֵי הַשְּׂכָל וְהַתְּבֻנָּה.

ויש בְּחֵינָה ב' בְּאֲהָבָה, וְהוּא הַנִּקְרָא אֲהָבָה מְסֻתֶּרֶת. שֶׁהִיא הָאֲהָבָה שֶׁיֵּשׁ בְּטִבְעַת הַתּוֹלְדַת הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית שֶׁהִיא חֲפָצָה בְּטִבְעָהּ לְהַתְּפַלֵּל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְקוּרָה וְשָׂרָשָׁה, אֵלָּא שֶׁהִיא אֲצִלוֹ בְּחֵינַת הָעוֹלָם וְהַסֻּמָּה גְּדוּל. וְיִצְאָתָה אֶל הַגְּלוּי הוּא עַל יְדֵי הַתְּבֻנָּה כִּמוֹ שֶׁפְּתַחְתִּי בְּתַנְיָא.

ונמצא כְּשִׁיּוֹצֵאת אֶל הַגְּלוּי עַל יְדֵי הַתְּבֻנָּה אֵין זוֹ הוֹלְדָה חֲדָשָׁה מִן הַשְּׂכָל מִמֶּשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ נוֹלְדָה הָאֲהָבָה, שֶׁהָרִי אֲהָבָה זוֹ כְּבָר הִיָּתָה מִתְחַלָּה בְּנִפְשׁוֹ רַק שֶׁהִיָּתָה בְּהַעֲלָם, וְעַל יְדֵי הַתְּבֻנָּה יֵצֵתָה מִן הַהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי.

וזהו עֲנִין מִצָּמֵר רז"ל (עירובין סה). נִכְנַס זֵין יֵצֵא סוּד. פְּרוּשׁ סוּד הוּא בְּחֵינַת אֲהָבָה מְסֻתֶּרֶת הַנ"ל, וְיִצְאָתָה אֶל הַגְּלוּי הוּא עַל יְדֵי הַתְּבֻנָּה הַנִּקְרָאת בְּשֵׁם זֵין, יִינָה שֶׁל תוֹרָה כו'.

אהבה המסתרת מעלה בדרגתה מאהבה על ידי התבוננות

ובאמת מַעֲלַת וּמְדַרְגַת אֲהָבָה זוֹ הַמְסֻתֶּרֶת הִיא גְּדוּלָה וְרַבָּה מִבְּחֵינַת הָאֲהָבָה הַנוֹלְדָה מִהַתְּבֻנָּה הַנ"ל. אִף שֶׁזוֹ הִיא הוֹלְדָה חֲדָשָׁה וְזוֹ אֵינָה הַתְּחַדְּשׁוֹת גְּמוּרָה, אִף עַל פִּי כֵן שֶׁשָּׂרָשָׁה נִעְלָה יוֹתֵר כו', וְאֲהָבָה הַנוֹלְדָה מִהַתְּבֻנָּה הִיא לְמִטָּה מִמֶּנָּה בְּמְדַרְגָּה, רַק שֶׁלֹּא נִשְׁפָּלָה כֹּל כֵּן כִּמוֹ אֲהָבָה הַנ"ל הַמְסֻתֶּרֶת כו'.

בחינת יוסף הצדיק הוא אהבה רבה המסתרת

והנה בְּחֵינַת וּמְדַרְגַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק עֲלִיוֹן הוּא בְּחֵינַת אֲהָבָה רַבָּה הַמְסֻתֶּרֶת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל

לבוךראו, על כן שבת היא זמן תשובה (כי
כתב תר"ע):

בשבת זוכה אפלו מי שאינו ראוי לתשובה
מאחבה

שבת היא אהבה ורצון, מתנה מן השמים
אפלו לבלתי ראויים ומתקנים לו, ועל
כן אפלו עם הארץ אימת שבת עליו (ירושלמי
דמאי פ"ד ה"א). ובזה יש לפרש מושבות דכתב
רחמנא בשבת, 'שבת היא לכם בכל מושבותיכם'
(ויקרא כג א), הינו בכל ענין שיהיה מושב ישראל,
אפלו חס ושלום במצב מזור מאד, מפל מקום
מאירה מדת שבת לישראל בצד מה על כל
פנים, וכמים פנים אל פנים אי אפשר שלא
יהיה קול הדודי דופק על מיתרי לב ישראל
באהבה (שבת תשובה תרפ"א):

בשבת כל אדם חכלי על התאוות רפויים
וביכלת האדם בקלות לקבל על מלכות שמים
מכאן ולהבא ולצאת מהם

כתבו בספרים הקדושים ששבת הוא זמן
מצעד לתשובה. דהנה איש שפכר
פרק מוננו על מלכות שמים ועשה את אשר
נצטווה שלא לעשות, משך עליו על שעבוד
התאוות, ואם כן הרי הוא קשור בחבלי השעבוד
שאינו מניחו להתניב בדעתו ולעשות תשובה
ולקבל עליו על מלכות שמים.

אך בשבת שאפלו עם הארץ אימת שבת
עליו, וזה קאי גם על כל איש ואיש
על חלק עם הארץ שבו, ועל כל פנים אין
שעבוד התאוות עליו חזק כל כך, שוב יכול
לקבל עליו על מלכות שמים מכאן ולהבא,
ושוב מוציאתו מתחת יד שעבוד התאוות,
ושוב ביכלתו לעשות תשובה ולקבל עליו על
מלכות שמים שלמה (פרשת בהר תרע"ב):

וזוהו שאמר למה נמות לעיניך, ישראל
אומרים להקדוש ברוך הוא בגלותם
ובצערם, רבונו של עולם, למה נמות לעיניך
בגלות, גם אנחנו גם אדמתנו שהיא ארץ
הקדושה. קנה אתנו ואת אדמתנו בלחם, דהינו,
פדנו וקנה אותנו בשביל שנצטק בתורה
שנקראת 'לחם' באדמתנו שהיא קדושה,
ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעון הבורא
יתברך, שנהיה עוסקים בתורה ומקריבים
קרבתנו באדמתנו.

ותן ורע, דהינו שלח לנו מלך המשיח שהוא
זרע דוד המלך עליו השלום שנאמר בו
(תהלים פט לו) 'זרעו לעולם יהיה', ובזה ונחיה,
נפגס בקדושה שהיא חיים, ולא נמות, ולא נשאר
בפטר אחר הנקראת סטרא דמותא, והאדמה
שהיא ארצנו הקדושה, לא תשם, לא תשאר
שממה:

שבת קדש • תשובה בשבת

שם משמואל

בני שמואל מסוכטשוב זיע"א

בשבת קל לשוב בתשובה ובפרט בעת המנחה

בשבת בנקל לשוב בתשובה, כמו שאמרו
שבת בו תשוב. דהנה באמת האדם
שחטא ונעקר מפלל ישראל איך יכול לבוא
לתשובה, כי הוא רחוק מאד. אף מחמת הרצון
והחשק של האדם לשוב לשורשו במקדש, על
די זה הוא יכול לבוא לתשובה כנ"ל.

אך לזה הרצון גם כן קשה מאד לבוא,
מאחר שעדין עומד מבחוץ מאין יכול
לו הרצון. אף בשבת שהיא עת רצון,
ובפרט במנחה שהיא רצון ונפתח
הרצון העליון למעלה וכמים פנים אל פנים,
כמו כן נפתח אצל האדם רצון ויתשוקה

השם יתברך כראוי והשלים נפשו ופעלתו אל השם יתברך.

אבל כשהופיע ביקרו אור קדשת שבת קדש, אור האמת, נחשף בעדו אורו, שרואה מעשיו המקלקלים, וכמו שאמרו חז"ל (שבת 107) 'ערב שבת - עם חשכה', טרם יופיע אור יקרת שבת קדש בתקופו יתחזק החשך, שמתבונן היטב בתהלוכותיו מבששת ימי המעשה, ובמדת אמת שלו זוכה להישועה, שנתקרב להשם יתברך מקור האמת, והיה לעת ערב יהיה אור – שזוכה להרגיש ערבות נעימות מתיקות השבת קדש, ורוממות השם יתברך.

וכמו שפרש כבוד קדשת אחי אדמו"ר הקדוש דברי חז"ל 'ערב שבת עם חשכה' – מהחשכה והשפלות נעשה לו ערב ומתוק מנעימות ידידות אור שבת קדש (פרשת צו):

זר זהב

רבי זאב וואלף מסטריקוב זיע"א

ראיה לשיטת הרמ"א שמתר לבכות בשבת מחמת ענג – מכיוו של יוסף הצדיק בשבת

בארה חיים סימן רפ"ח (ס"ב) פסק רמ"א דמתר לבכות בשבת מי שיש לו ענג מזה (אגור בשם שבלי לקט). וְהַט"ו (ס"ק ב שם) מתמיה עצמו על זה, ומפרש האגדה מה שותלמיד רבי עקיבא מצאווהו בוכה בשבת ואמר שיש לו ענג מזה, שמרב דבקותו בהשם יתברך זלגו עיניו דמעוה, עין שם דבריו.

ואני בעניי יש לנו ראיה גדולה לדברי רמ"א, מי לנו גדול מיוסף הצדיק ששמר את השבת וענגו עד שלא נתנה, שצוה וטבח טבח והכין (בראשית מג טו), ואמר רבי יוחנן

אמרי יהודה

רבי יהודה לייבוש מבערזאן זיע"א

לעולם אל יתיאש האדם מנפלתו ביד היצר כיון שגדול כח השבת להשיבו בתשובה שלמה

נתן באדם יצר טוב ויצר הרע, ולפעמים חס ושלום מתגבר היצר הרע, ואז נופל בדת האדם לומר כבר נתגבר בי ביצר הרע, וחס ושלום נתבשל הטוב וחס ושלום אבד שכרי ותקותי מה'. ובאמת אסור לומר כך, כי מתנה טובה נתן לנו הקדוש ברוך הוא ושבת שמה, והוא אותיות 'תשב' כנודע, ואז זמן תשובה.

ואפלו חס ושלום מתגבר היצר הרע כשבא שבת, יכול לשוב ולהתגבר על הרע, וכד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא (זהר ח"ב קלה:) וגובר הטוב, ולא איברא שבת אלא לגירסא, וממילא המאור שבה מחזיר למוטב, ואז יש עליה לכל העולמות לשרשם, ונודע שכל העליות על די שם מ"ב, ונודע שבערב שבת יורד שלהוביתא דאשא הנקרא שלהבת יה, עין פונת רחיצה בחמין המגדש ומוריד הסטרא אחרא להגבירי כח הקדושה (פרשת כי תצא):

תפארת שמואל

רבי שמואל צבי מאלכסנדר זיע"א

עם התקרב קדשת השבת מתעוררת באדם מדת האמת ומתעורר לתשובה | באור לשון חז"ל 'ערב שבת עם חשכה'

יסוד ושרש העבודה היא מדת אמת, כי באור האמת יודע האדם אמתת מצבו, קצר עבודתו וחוכתו. ולזאת, בששת ימי המעשה, שהיא עלמא דשיקרא ונתרחק מהאמת, מדמה האדם בנפשו שהוא עובד

יוסף, לא מתוודע שמחה ודבקות, רק מגדל הרקמנות ומצטער אל אחיו, ובאפן פנה וכדומה שרי לבכות, והחכם עיניו בראשו, לא כל מצטער סתם, ובה סרה גם תמיתה הט"ז, פוק וצין:

שבת היתה ואין והכן אלא שבת (במד"ר יד ב), אף על פי כן פאשר נקמרו בחמיו אל אחיו בנזמין בא הסדרה ויבך שמה, וכשמצא מעט מנוח ושקט בבכיתו התאפק ואמר 'שימו לחם' לסעודת שבת אשר הכין, הרי לפניך שפכה

אוצרות גאוני הדורות

ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני (מד יח)

באר מנחם

רבי מנחם ברודי זצ"ל

התחנן יהודה באוני יוסף שדברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב

והנה כבר הקשו כל המפרשים מה היה רוצה יהודה עוד בזה, הלא ראה שהתחנן אליו כמה וכמה פעמים והיה ללא הועיל, ומה היה סובר בזה שאמר לו 'ידבר נא עבדך דבר באוני אדני' שיועיל מבקשו. ובדרך אפשר נראה לי לומר בזה, דהנה אמרו חכמינו ז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסין ללב, ומפני זה לא הבין יהודה מה זה ועל מה זה שהוא עומד ומתחנן בלב נשבר ובדברים כאלה היוצאים מעמקי דליבא, ומה זה הגורם שלא הועילו, ועל פן גמר בדיעתו ותלה ההגראמה פי המליץ בינתם, ומלבד של המליץ לא יצאו באמת ועל פן לא הועילו, ולכן בקש תחבולה חדשה שינדבר באוניו לא על ידי מליץ, ואז בטח היה תקנתו שיועילו דבריו ויעשו פרות.

וזה שאמר ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ולא על ידי מליץ, ואז בטוח אני באלה שיפנסו דברי ויעשו פרות, כי הם דברים היוצאים מן הלב ומקרחים לכנס ללב, כמאמר חז"ל.

ואל יחד אפך בעבדך כי כמוך כפרעה אדני שאל את עבדיו (מד יח-ט)

חזון עובדיה

רבי עובדיה הלוי מזרחי זצ"ל

יהודה טען ליוסף שצריך לדון את בנימין כמקומו

יש להבין, מאחר ויבא יהודה בדברים כדו שיוסף לא יבסס, אם פן מהו שאמר יהודה ליוסף "כי כמוך כפרעה", הרי הוא נותן טעם לפגם בזה שמשנה אותו לפרעה.

יש לבאר בהקדים את דברי המדרש (ב"ר צג, ט), אמר רבי סימון, יהודה אמר ליוסף, בנמוסות שלנו כתוב "אם אין לו ונמכר בגנבתו" (שמות כב, ב), וזה יש לו לשלם.

והקשה רבי שמואל יפה בפרושו 'יפה תארי, וכי מלך מצרים מחזיב להניח את נמוסיו ולהתנהג בנמוסי הבאים אליו. ותרץ, שהרי יוסף דרש שביאו את בנימין והבטיח ליהודה "הורדהו אלי ואשימה עיני עלי" (בראשית

מד, כא), ורק בגלל הבטחה זו הסכים יהודה להביא את בנימין. ואם פן טוען יהודה שאין לך לתת על בנימין את חומרי המקום של מצרים, אלא להקל עליו כפי נמוסו של מקום בנימין.

וְכַתַּב עַל זֶה בְּשׁוֹמֵ"ת מֵהֶרְשֵׁד"ם (ח"ו"מ סימן לג), שָׂרָק אִם אָמַר שֶׁמִּקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ אַחֲרֵיכֶם, וְלֹא פָּרַשׁ עַד מָתִי, אִזּוֹ אִם אָרַע אֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי פְטוּר, אָבָל אִם אָמַר שֶׁמִּקְבֵּל עָלָיו אַחֲרֵיכֶם עַד שֶׁהִנָּכְסִים נִגְיָעוּ לִידֵי הַבְּעָלִים, בְּזֶה הַדִּין שָׁגַם אִם אָרַע אֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי חֵיב, וְהִטְעַם הוּא בִּינוֹן שְׂאֵמֶר עַד שֶׁנִּגְיָע לִידֵי הַבְּעָלִים, מִמִּילָא קַבֵּל עַל עֲצָמוֹ אַחֲרֵיכֶם עַל כָּל דְּבָר שֶׁיִּקְרָה.

וְעַל פִּי זֶה יִתְבָּאֵר, שֶׁיְהוּדָה חָשַׁשׁ שֶׁמָּא יֵאמַר לוֹ יוֹסֵף, לוֹ יְהִי כְדַבְּרֶךָ שְׂאֵתָה עָרַב עַל בְּנֵימִין, מִכָּל מְקוֹם זֶהוּ אֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי שֶׁבְנֵימִין יִגְנַב אֶת הַגְּבִיעַ מִהַמֶּלֶךְ וְיִתְחַיֵּב, וְאִם בֶּן פְּטוּר אֵתָה מִן הָעֲרָבוֹת, לָכֵן אָמַר יְהוּדָה "כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנֶּעֱר וְגו' אִם לֹא אָבִיאֲנֹו אֵלֶיךָ וְחֲטַאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים" כְּלוֹמַר אֲנִי קַבֵּלְתִּי עֲרָבוֹת עַל בְּנֵימִין עַד שֶׁנִּגְיָע בַּחֲזָרָה לִיעָקֹב, וְאִם בֶּן אֲנִי חֵיב אֶף בְּאֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי, וְכַדְבְּרֵי הַמֵּהֶרְשֵׁד"ם. וְאָף אִם תֵּאמַר שֶׁיֵּשׁ חֲחֻלְקִים עַל הַמֵּהֶרְשֵׁד"ם, מִכָּל מְקוֹם בִּינוֹן שֶׁכָּל מִחְלָקָתָם הִיא בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, אָבָל בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת הַכֹּל מוֹדִים שֶׁצָּרִיךְ לְהַחֲמִיר, לָכֵן הִנֵּי חֵיב לְהַחֲזִיר אֶת בְּנֵימִין לִיעָקֹב אָבִינוֹ. (באריכות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

לְפִי זֶה מִבְּאֵר מֵה שְׂאֵמֶר יְהוּדָה לְיוֹסֵף "וְאֵל יִחַר אַפֶּךָ בְּעַבְדְּךָ" בְּבֵנֵימִין, מִפְּנֵי שֶׁבְנֵימִינוֹת שָׁלְנוּ רַק אִם אֵין לוֹ וְנִמְכַר בְּגִנְיָתוֹ, וְלְבֵנֵימִין יֵשׁ כֶּסֶף כְּדֵי לְשַׁלֵּם.

עוֹד הוֹסִיף יְהוּדָה וְאָמַר לְיוֹסֵף גַּם אִם תֵּאמַר שְׂאִינֶךָ מִחֵיב לְלָכֵת אַחַר נְמוּסֵי מְקוֹם בְּנֵימִין, כְּקוּשִׁית מִחַר"ש יָפָה, "כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה" רָצָה לֹמַר שְׂאֵתָה כְּמוֹ פְרָעָה, וְבִנְיָמִינוֹסֵי פְרָעָה לֹחֲקִים אֶת הַגְּנָב לְעַבְד. עַל זֶה מְשִׁיבוֹ יְהוּדָה, אֵתָה לֹא יְכוּל לְעֲשׂוֹתוֹ עֲבָד מִפְּנֵי שֶׁ"אֲדִנִי שְׂאֵל אֶת עַבְדִּי לֹאמַר הִנֵּשׁ לְכֶם אָב אוֹ אָח. וְתֵאמַר אֵל עַבְדֶּיךָ הוֹרְדֵהוּ אֵלַי וְאֶשְׁמָה עֵינֵי עָלָיו" (שם פס' י"ט, כא), וּמִפְּנֵין שְׂאֵתָה גְרַמְתָּ לוֹ לְבוֹא, אֵין לָךְ לְתַת עָלָיו אֶת הַחֲחֻמְרוֹת שֶׁל מְקוֹמְךָ אֲלָא לְפִי הַנְּמוּסוֹת שָׁלְנוּ, וּמֵאַחַר וְיֵשׁ לוֹ לְשַׁלֵּם אֲזַי יֵשַׁלֵּם וְלֹא יִהְיֶה לָךְ לְעַבְד. (באריכות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנֶּעֱר מֵעַם אָבִי לֹאמַר אִם לֹא אָבִיאֲנֹו אֵלֶיךָ וְחֲטַאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים (מד) (לב)

כֶּסֶף דָּוָד

בְּשֵׁם רַבֵּי יוֹסֵף בֶּן גִּזְיָא זצ"ל

יְהוּדָה הִיָּה עָרַב לִיעָקֹב שֶׁחֲזִיר אֶת בְּנֵימִין גַּם אִם יִהְיֶה לוֹ אֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי

יֵשׁ לְהִבִּין מִדּוּעַ הִצְרִיךְ יְהוּדָה לְפָרֵט לְיוֹסֵף אֶת עֲרָבוֹתָו וְלֹמַר "אִם לֹא אָבִיאֲנֹו אֵלֶיךָ וְחֲטַאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים" וְלֹא הִסְתַּפֵּק לֹמַר רַק "כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנֶּעֱר", וְלִכְאוּרָה הָרִי זוֹ טַעֲנָה מִסְפִּיקָה כְּדֵי שֶׁיִּחְזִיר אֶת בְּנֵימִין.

וְנִרְאָה לְבָאֵר בְּהַקְדִּים אֶת הַגְּמָרָא בְּגִיטִין (עג) שֶׁאִם אָדָם קַבֵּל עַל עֲצָמוֹ אַחֲרֵיכֶם, עַל נְכָסָיו שֶׁל חֵבְרוֹ אֶפְלוֹ אִם יִפְסִידֵם בְּאֲנִי, וְאָרַע אֲנִי שְׂאִינוֹ מִצְוֵי פְטוּר.

אֵיתָן הָאֲזִרְחִי

רַבֵּי אֲבָרְהָם נַפְפוּרְט זצ"ל

נְדוּי יְהוּדָה מִשְׁתֵּי הָעוֹלָמוֹת

פֶּרֶשׁ רַש"י: וְאִם תֵּאמַר לָמָּה אֲנִי נִכְנָס לְתַגְר יוֹתֵר מִשְׂאָר אַחֵי, הֵם כֻּלָּם מִבְּחוּץ, אָבָל אֲנִי נִתְחַשְׁרְתִּי בְּקֶשֶׁר חֲזָק לְהִיּוֹת מְנַדָּה בְּשֵׁנֵי עוֹלָמוֹת. [ע"כ]. וְלִמְעַלָּה גַבֵּי יַעֲקֹב (מג ט), לֹא פָּרַשׁ עַל מַה שְׂאֵמֶר יְהוּדָה לְאָבִיו וְחֲטַאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים' כִּי אִם 'לְעוֹלָם הַבָּא', וְלֹא פָּרַשׁ

הקדש, כפרוש רש"י דכל זמן שפרש יוסף ממנו נסתלק ממנו רוח הקדש.

והנה לעיל בסוף פרשת מקץ נשבאו אליו בפעם השנית עם בנימין שאל להם על אביהם הזקן ואמרו לו 'עודנו חי, והיה הכונה על חיים ממש, כי לא ידעו עדין שהוא יוסף, ומה לו לשאל על רוח הקדש, אמנם עכשו שאמר להם 'אני יוסף' שאל אותם 'העוד אבי חי', והכונה שאתם לא חסרתם עלי ועל צערי מכל מקום על צערו של אבא מדוע לא חסרתם, והרי כבר עבר עשרים ושנים שנה ועדין אבי הוא בהסתלקות רוח הקדש, וזהו העוד אבי חי כמו שהיה קדם שמכרתם אותי, ועל כן לא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו שיראו דלמא ינקם מהם. ועל כן אתי שפיר מה דאמר רבי אלעזר מה תוכחה של בשר ודם קף, תוכחה של הקב"ה על אחת כפיה וקמה.

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה (מה)

(ג-ד)

שערי עזרא

רבי עזרא עטיה זצ"ל

יוסף אמר לאחיו שהם לא אשמים במכירתו והכל בגזרות שמים

יש לדקדק, מדוע חזר יוסף בשנית ואמר "אני יוסף". עוד יש להבין, מדוע הוסיף בפעם השניה את תבת "אחיכם", והלא דבר דוע הוא שיוסף אחיהם.

ויובן, בהקדים את דברי הגמ' בסוטה (ע"ג) על הפסוק "בני אבשלום בני בני" (ש"ב יט. א-ה), שהקפיד דוד בקינתו זו שמנה

לעולם הנה, כמו שפרש רש"י למטה גבי יהודה.

ושמעתי אומרים שרצונו לומר, כי בודאי אצל יעקב לא רצה לאמר לעולם הנה, כי בודאי באין נחשב בעיני יעקב אביו העולם הנה רק העקר לעולם הבא, לכן לא אמר אלא לעולם הבא. מה שאין כן גבי יוסף לפי דעתם באין נחשב העולם הבא, שחשבו שהוא גוי ולא יהודי שלא הכירוהו, לכן סברו אולי יהיה שחוק בעיניו כשיאמרו אליו שלא נתקשרו אצל אביהם כי אם בעולם הבא, עד כאן שמעתי.

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו (מה)

(א)

תרומת זהב

רבי בונים זאב מנדלזון זצ"ל

תוכחת יוסף לאחיו על הסתלקות רוח הקדש מיעקב

התמיהא קיימת הא כבר אמרו לו 'שלום לעבדך לאבינו עודנו חי, ומן אז לא היו אצל אביהם, ואם כן מה שאל להם 'העוד אבי חי, ובמסכת חגיגה (ד) רבי אלעזר כי מטא להאי קרא בכי, ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו, מה תוכחה של בשר ודם קף, תוכחה של הקב"ה על אחת כפיה וכמה, וכתב המהרש"א שהם היו יראים שפא יוכיחם.

ונראה לפרש דבאמת הוכיחם ממש, דלקמן כתיב 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם', נראה מזה אף דשם 'חי' הונח על חיים ממש, מכל מקום הוא גם כן שם המשאל על רוח

לי שְׂרָרָה ורַבְנוֹת, אם כֵּן רָדָה אֵלַי וְאֵל תַּעֲמֹד, כִּי אִם תֵּאָחֵר, אוֹלַי תִּבְקָשְׁנִי וְלֹא תִמָּצָא, בַּר מִיָּנָן.

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והודרתם את אבי הנה

(מה יג)

באר שמואל

רבי שמואל רוזנברג זצ"ל

הגדת האחים ליעקב על צדקותו של יוסף בארץ מצרים

הנה לכאורה כפל לשון הוא מה שאמר ואת כל אשר ראיתם. ונראה שיוסף הבין שעקר דאגת אביו על אודות בנו אינו אלא שלא ישמע בין עפוסים, ועתה אם עוד ישמע כי גדול כבודו בגוים, וכל הארץ על פיו יצאו ויבאו, הנה בנה תרבה דאגתו מאד, לכן רצה שיוספרו לאביו כי אף על פי שהוא גדול ורם, מכל מקום עודנו מחזיק בתמתו, בדת המורשה, לא הטה זמין ושמאל, אלא שלפי ענותנותו לא אמר בפרוש שהוא בעל מעשים טובים, רק אמר שיאמרו ויספרו כל מה שראו בעיניהם. וזה שאמר והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים, ואת כל אשר ראיתם כל ההתנהגות שלי, ושל אנשי ביתי, וזה יגרם ומהרתם והודרתם את אבי הנה.

ויפל על צוארי בנימן אחיו ויבך (מה יד)

הרי בשמים

רבי יעקב יוסף גינז זצ"ל

יוסף הצדיק מגדל קדשתו ופרישותו לא יכל לבכות אלא על חרבן בית המקדש

ופרש רש"י ז"ל שפכה על בית המקדש שעתיד להבנות בחלקו של בנימן

פְּעִמִים אֶת הַמֶּלֶךְ "בְּנִי" עַל אֲבָשְׁלוֹם בְּנוֹ, וְעַל יְדֵי כֶּף הוֹצִיא אוֹתוֹ מִשְׁבַּעַה מְדוּרֵי גֵהֶנֶם וְהִעֲלָה אוֹתוֹ לַחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא.

ובאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ בספרו 'עצרות דבש' (דרוש טו), שפונת דוד

היתה לומר, שמאחר ואבשלום הוא "בני", אז בודאי שאין מדרך הטבע שבן ילחם באביו, אלא ודאי זו גזרה משמים ואין אבשלום אשם בזה כלל, ועל ידי סגנון זה נצל אבשלום מדינה של גהנם.

ואפשר שגם כאן, לאחר שהתגלה יוסף לאחיו "ולא יכלו אחיו לענות אתו

כי נבקלו מפניו", אזי כדי שלא יפחדו ממנו חזר לומר להם "אני יוסף אחיכם", ובודאי שאין זה מדרך הטבע שאחים ימכרו את אחיהם לעבד, ומכרח שהיתה זו גזרה משמים, ואין אתם אשמים בזה כלל, וכל זה ה' סבב "כי למחיה שלחני אלהים לפניכם" (בראשית מה, ח), וזהו שהוסיף ואמר להם "ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים" (שם ט). (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד (מה ט)

יוסף אברהם

רבי יוסף טאלתיאל זצ"ל

ורו יוסף את ירידת יעקב לפי שרבות מקברת את בעליה

שמעתי בשם הרב אליהו פאלומבו זכרוננו לברכה, כי הרבנות מקברת בעליה

(ברכות נה), וכן יוסף מת קדם לאחיו, וכמו שכתוב (בראשית נ כו) 'וימת יוסף וכל אחיו'. ולזה אמר מהרו ועלו, שתלכו מהרה ולא תאחרו, ואמרתם אליו שמני אלהים לאדון ויגש

לְנִשְׁמָהּ, וְרָמְזוּ לָהֶם שְׂאֵל יְחוּסוּ עַל הַגּוּף, כִּי טוֹב כָּל הַנִּיצוּצוֹת קְדוֹשׁוֹת יִהְיֶה לָכֶם.

וּלְאֲבִיו שִׁלַּח כּוֹזֵאת עֲשֶׂרָה חֲמֹרִים נְשִׂאִים מִטוֹב מִצְרַיִם וְעֵשֶׂר אֶתְנֵת נִשְׂאֵת כֹּר וְלַחֶם (מה כג)

דְּבַשׁ וְחֶלֶב

רַבִּי מִנְחֵם מִנְדֵּל קֶרְנֶגֶל זצ"ל

הַתֵּר יֵצֵיֶינָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת הַיָּקָר

וְאִפְשָׁר לְפָרֹשׁ דְּקָא מִשְׁמַע לָן בְּזֵה מַה שְׂאָמְרוּ חַז"ל ("כב צא), דְּאִין יוֹצֵאִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵלָא אִם כֵּן עֲמָדוּ סַתִּים בְּסַלְעַ, וְהִינּוּ סָאָה ב' דִּינָרִין. גַּם אָמְרוּ חַז"ל דְּמִשְׂא חֲמֹר ט"ו סָאִין, וְלִפִּי זֶה מִשְׂא עֲשֶׂרָה חֲמֹרִים שֶׁהוּא ק"ן סָאִין עוֹלָה בְּשַׁעַת הַיָּקָר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף.

וְזֵהוּ וּלְאֲבִיו שִׁלַּח כּוֹזֵאת, רָצָה לוֹמַר גַּם כֵּן כְּזֹאת הִינּוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף כְּמוֹ לְבַנְיָמִין (וכן פירש הספורנו), **וְעֵשֶׂר אֶתְנֵת נִשְׂאֵת כֹּר**, וְלָרַמְזוּ לוֹ הוּא בָּא דְבִקְרָא יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין כְּעַת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף לְמִשְׂא עֲשֶׂרָה חֲמֹרִים, וְאִם כֵּן מִתֵּר לָךְ לְצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלֵי פִקּוּק כָּלֵל (מהגאון מהר"ם בנעט זצ"ל).

אֵל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָה כִּי לְגוֹי גְדוֹל אֲשִׁימְךָ שֵׁם (מו א)

בְּרַפְתְּ אֱלֹהֶיךָ

רַבִּי אֱלִיהוּ דְדוּוּיָךְ זצ"ל

כִּטּוֹל גְּזֵרַת אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה עַל יְדֵי רַבּוּי כְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיֵּשׁ לְהִבִּין מֵאִי נְתִינַת טַעַם בְּמֵאֵי דְאָמַר לוֹ 'כִּי לְגוֹי גְדוֹל אֲשִׁימְךָ שֵׁם', וְאִם יִשְׁמֹו לְגוֹי גְדוֹל לְמָה לֹא יִתְגַּר מִרְדַּת לְמִצְרַיִם, וְהָא

וְעֵתִיד לִיתְרַב, עֵינֵי שָׁם. וְלְכַאוּרָה קָשָׁה מְאֹד דְּמָה עֵינֵי בְּכֵיזָת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְכָאן כְּעַת שְׁיִוְסָף הַתְּרַדַּע אֵל אַחֲרָיו, וּמָה עָלָה בְּדַעְתּוֹ עִמָּה לְכַכּוֹת וּלְהִתְאַוֵּן עַל חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּנְרָאָה לִי דְיוֹסָף הַצַּדִּיק הִיָּה כָּל כֵּן מִפְּשֵׁט וּמִבְדֵּל וּמִרְחֵק מִכָּל הַחֲמֹרִיּוֹת וּתְאוּלוֹת הַגּוֹפְנִיּוֹת, וְכָל עֵינָיו עוֹלָם הִזָּה הַכֹּל הַכֹּל וְאִפְסֵי וְאִין הִיָּה נִגְדוּ, עַד שֶׁגַם זֶה אֲשֶׁר מִדְּרָךְ וְהַתְּנַהֲגוֹת הַעוֹלָם כְּאֲשֶׁר יוֹעֲדוּ אַחֲרֵים גַּם יַחַד שְׂאֵל רָאוּ זֶה אֶת זֶה זְמַן רַב, שְׁמַתוּךְ שְׁמַתָּתָם הַגְּדוּלָּה הֵם מְתַעַוְרִים לְכַכּוֹת, וְדַמְעוֹת שֶׁל שְׁמָתָה נִזְלוֹת מֵעֵינֵיהֶם, אוֹלָם יוֹסֵף לִגְדֵל קְדוּשָׁתוֹ וּפְרִישׁוֹתוֹ לֹא יָכַל לְכַכּוֹת רַק עַל דְּבַר הַנּוֹגַע לְשִׁכְנֵה הַקְּדוּשָׁה.

אוֹלָם כְּכֹל זֹאת לֹא הִיָּה יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק שְׂאֵל לְכַכּוֹת, כִּי רָצָה לְהִרְאוֹת לָהֶם אֲהַבְתּוֹ וְשִׁלְבוֹ שְׁלֵם עִמָּהֶם, עַל כֵּן צִיר לְנַגֵּד עֵינָיו שְׁיִהְיֶה חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי בְרוּחַ קְדוּשׁוֹ צָפָה זֹאת, וְדְבַר זֶה עוֹרֵר אֶת לְבוֹ הַטְּהוֹר לְכִכֵּי. וְזֵה כְּנֻנָּה וְנִפְלַע עַל צוּרָאֵי כְּנִימָן אַחֲרָיו וַיִּבְרַח וּפְרִשׁ רִשׁ"וֹ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁעֵתִיד לְחַרַב, עַל זֶה בָּכָה, וְהִרְאָה לָהֶם אֲהַבְתּוֹ וְאַחֲדוּתוֹ עִמָּהֶם, וְעוֹרֵר אֲהַבַת אַחֲרֵים אֵלָיו.

וְעֵינֵיכֶם אֵל תַּחַס עַל כְּלִיכֶם כִּי טוֹב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא (מה כ)

אִמְרֵי אֵשׁ

רַבִּי אֶהֱרֹן טַמְחַה פִּילִיֶצֶר זצ"ל

הַעֲלֵאת נִיצוּצוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל מִצְרַיִם

רְמַז לָהֶם כִּי אֵל יִרְאוּ מַה שְׁיִשְׁתַּעַבְדוּ בְּמִצְרַיִם וּמִתִּישִׁים כַּח הַגּוֹף בְּשַׁעֲבוֹד, שְׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכּוּ לְהוֹצִיא כָּל הַנִּיצוּצוֹת קְדוֹשׁוֹת מִמִּצְרַיִם כְּמוֹ שְׁכַתָּב בְּסִפְרֵי אֹרֶךְ הַחַיִּים, וְהַפְּלִי הוּא לְבוֹשׁ אֵל מַה שְׁבָתוֹכוֹ, וְהַגּוֹף הוּא נִרְחַק

לכתב בתורה, אלא לומר לה אם המלך מטייל מס על העיר, בני העיר יתנו, ותלמידי חכמים שעוסקים בתורה יומם ולילה לא יתנו עמם דבר, כי לא בעבורם הוטל על העיר אלא בעון עמי הארץ, ותורת אלהים משמרתם. הגה פרעה לכהנים לעבודת אלילים עשה טובה, וכל שכן עבדי ה' שיהיו ישראל מספיקים כל צרכיהם, שנאמר (תהלים לו כה) 'ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם', אלא עשיתי תקנתם לכל צרכיהם. (סי' רצג)

הפתב והקבולה

רבי יעקב צבי ב"ר גמליאל מסקלנבורג זצ"ל

תחבולת יוסף לפטר בית אביו מתשלומי מס החמש לפרעה

רק אדמת הכהנים לא קנה. לא בארו המפרשים מה התועלת בהודעה זו, ולא עוד אלא שהתזירו הפתוב עוד הפעם בסוף הענין. ונראה לי שהתפונ בזה תועלת גדולה לבית אביו, כי בהעברת העם לערים עד שלא נשאר אחד בקזקת ארצו, הוציא גם תושבי ארץ גשן לארץ אחרת והושיב שם כל בית אביו, ועדין היו בית אביו דומים לשאר תושבי המדינה. לתת החמישית לפרעה.

לכן המציא תחבולה זו שיאכלו הכהנים את חקם הנמן להם, ואדמתם לא תהיה מכורה לפרעה, ואין עליהם על נתינת החמישית, ובזה גם אחיו יהיו חפשים מפס החמש, כי להיותם רעי צאן החשוב מאד בעיני מצרים, להיותם מגדלים הבהמות שהם אלהות שלהם, כמבאר במה שקדם, הם דומים בזה לכהניהם משרתי אלהותם. וכמו שאלו פטורים מתשלומי החמש, ככה אלה המקמיים אותם, לכן אמר (פסוק כז) 'ויצתו בה', שהיתה ארץ גשן להם

ירדתו למצרים לקיים השעבוד של ארבע מאות שנה.

אמנם יוכן בהקדים מה שאמרו רבותינו ז"ל שהגזרה היתה ארבע מאות שנה, ולמה יצאו ברד"ו שנים, ותרצו שרבו של האוכלוסין השלים המנין.

ובזה יבוא על נכון אל תירא מדרה מצרימה, דהינו מגזרת הארבע מאות שנה של השעבוד אל תירא, ונתן טעם לשבח כי לגוי גדול אשימך שם, דהינו שרבו האוכלוסים ישלים המנין, ולזה אל תירא משעבוד הארבע מאות שנה, כי אשלים המנין ברבו האוכלוסין, וזהו כי לגוי גדול אשימך שם.

מנושאי הפרשה

מניעת קניית אדמת הכהנים

פענח רזא

רבי יצחק ב"ר יהודה הלוי

נתינת תרומות ומעשרות בעין יפה

רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן לא מכרו את אדמתם (מז כב). פ"ש רי"ח דנקתב זה ללמד שלא יהיו בני ישראל צרי עין מלתן תרומות ומעשרות וכל המתנות.

ספר חסידים

רבי יהודה החסיד זצ"ל

פטור תלמידי חכמים ממש המלך

וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה (מז כז). למה הצרף זה

את חקם, משום דממילא על ידי זה מגיע גם כבוד גדול ליעקב אבינו, שלא יאמרו שמה שמכלכל אותם יוסף הוא מחמת הרוחמנות מגדל הרעב שבארץ כנען, אם כן הוי נהמא דכסופא. אולם על ידי שידעו המצריים כי לאיש קדוש לא מיקרי נהמא דכסופא, אלא אדרבה כבוד גדול להנותנים שזוכים שהאיש קדוש יקבל מהם, בזה הבינו שלהבדיל אף אלפי אלפים שיש זכה למי שמהנה את יעקב אבינו וביתו, כי הוא באמת איש אלקי, ובזכותו אנו חיים.

תורת חיים

נבי אברהם חיים טור זצ"ל

ותר יוסף למצרים ארבעה חלקים משעבודם כשם שעתיד הקב"ה לותר לישראל משעבודן למצרים

ונראה לפרש, לפי שהיה נגזר על ישראל שיהיו משעבדים במצרים ארבע מאות ושלשים שנה כמו שנאמר (שמות יב מא) 'ויקה מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה יצאו כל צבאות ה' וגו', וכמו שכתב הרמב"ן שם, ועקר שעבודן של ישראל לא היה אלא שמונים ושבס שנה משנולדה מרים, דלהכי נקראת 'מרים' על שם 'וימרו את חיייהם' כדאיתא במדרש חזית, נמצא שלא נשתעבדו אלא חלק חמישית ממה שהיה נגזר עליהם, ודחמשה פעמים פ"ו עולה ארבע מאות.

ומהאי טעמא היה בא שר של מצרים לעבב על ישראל, שנאמר (שמות יד ט) 'והנה מצרים נסע אחריהם' כדאיתא במדרש (שמו"ד טו טו), לפי שבא בטענה שעדין לא נגמר זמן שעבודן, ומהאי טעמא נמי לא רצה היס לקרע מתחלה, כיון דאפתי לא נשלם זמן שנקבע להן.

לאחזה, שאין מטל עליה שום מס, הפך שאר תושבי הארץ שלא היתה להם אחזה, לכן התחילו למס החמש.

בית פנחס

נבי פנחס חיים הורוויץ זצ"ל

זכות נתינת מזונות לאיש צדיק וקדוש

רק אדמת הכהנים לא קנה. פרש רש"י 'הכהנים' הפמרים, כל לשון כהן משרת לאלהות הוא כו'. לכאורה קשה למה הצרכה התורה להודיענו כי הכהנים הפמרים אכלו חקם, ולא הצרכו למכר אדמתם. וקש"א זו שמעתי בשם אדמו"ר משיניווא זי"ע ועכ"א.

אולם יש לומר דהתורה משמיענו זאת למען שיתרבה הכבוד ליעקב אבינו ע"ה, הידוע דיש שני אפנים לאותן שפרנסתם הוא על ידי אחרים, אפן אחר אשר לאיש אשר יחסר לחמו, ועל כרחק הצרך לבקש פרנסתו מאחרים, ובאפן זה הוא מקבל נהמא דכסופא בדרך בזיון.

אולם יש אפן השני, שהוא איש נכבד מאד ורבים משפיעים לפתחו שיאציל עליהם ברכה, כי מחזיקים אותו לאיש אשר כח לו להשפיע שפע מן השמים, ומחמת זה העניקו את האיש הזה מטובם. אפן הזה אינו נהמא דכסופא, כי אדרבה במה שהאדם הגדול הזה מקבל מהם, נתהוה להנותנים כבוד ועו ויכש"ס קדושין דף ז' ע"א בנתנה היא באדם חשוב מקדשתו. ולכן יען שהאמינו המצריים בכהנים שלהם כי המה יוכלו להשפיע להם שפע מן השמים, כי המה כהנים משרתים לאלהות, לכן אכלו חקם אשר היה להם מאת המלך בדרך כבוד ודוקא.

לכן משמיענו הפסוק שזה היה פונת יוסף הצדיק ע"ה שהקפיד להניח להכהנים

חלקים, שהרעב והעבדות נגזרו הנה על המצרים מפיו ותברך, שהרי בשמחת יעקב חזר הרעב כמות שהיה, ויוסף ותר נגדם ארבעה חלקים.

והיגו דאיתא במדרש רבה (כ"ד פו ח) ובהר (ח"ב מט), 'הים ראה וינס', מה ראה, ראה ארונו של יוסף, דכתיב וינס ויצא החוצה, לפי שהים לא רצה לקרע מעיקרא בטענה שעדין נחסרו ארבעה חלקי השעבוד, וכאשר ראה ארונו של יוסף נזפר פי מדה במדה הוא, פי היכי דיוסף ותר להן למצרים ארבעה חלקי השעבוד, כך ותר הקדוש ברוך הוא לישראל. ארבעה חלקי השעבוד.

נמנע יוסף מלקנות אדמת הכהנים כדי ששכט לוי לא ישתעבד לפרעה

ואתי נמי שפיר הא דכתיב ו'ק אדמת הכהנים לא קנה' וכו', לפי שצפה יוסף שאין שכט לוי עתיד להשתעבד לפרעה, כמו שכתב רש"י ו'ל (שמות ה ד) וכן איתא במדרש רבה (שמור"ה טז), והטעם קתב הרמב"ן ו'ל (שמות טז) לפי שהמנהג בכל עם להיות להם חכמים מורי תורתם, לכך הניח להן פרעה שכט לוי שהיו חכמים וזקנים, כמו שכתוב (דברים לג) 'יורו משפטיך ליעקב', ולפי זה היה לו מקום לעז"א לטען לפניו ותברך שגזר ואמר (בראשית טו יג) 'פי גר יהיה ורעה' סתמא, משמע דשכט לוי נמי בכלל, ולכך הניח להן יוסף למצרים גם כן מורי עניניהן, דהיגו העובדי כוכבים ומזלות שלא יהיו משעבדים, ולכך לא קנה אדמתן.

אי נמי איפקא, לפי שיוסף היה מכרח להניח לעובדי כוכבים ומזלות של מצרים אדמתן, פי חק להן מאת פרעה, לכך גם הוא ותברך הניח להן לישראל שכט לוי מורי תורתנו הקדושה שלא יהיו משעבדים לפרעה, ולא היה שום מקום לשר מצרים לטען פלוס. (חולין

(כב)

ולפי מה שפרשתי נראה דהינו הא דכתיב בפרשת ויגש 'למה נמות נגדך קנה אותנו ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה, ויין יוסף את כל אדמת מצרים וגו', ואת העם העביר אותן לערים וגו', רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים וגו', ויאמר יוסף אל העם הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם לפרעה הא לכם זרע, והיה בתבואת ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם וגו'. ויש לתמה דמאי קא משמע לן הכתוב בכל זה, וכבר אמרו חז"ל בפרק אלו טרפות (תולין טו) דיש מקראות נראין שראויין לשרף ח"ו, והן הן גופי תורה, ודרשו שם, ולהכי כתיב ו'את העם העביר אותו לערים' נפקא מנה דלא ליקרו לאחיו גולים, פרוש רש"י ו'ל לאחר זמן גולים בני גולים ולכך הגלה.

ונראה דכולה ענינא להכי נכתב, ואת העם העביר אותו לערים' כדאמרן, שלא יאמרו לישראל גולים אתם וכו'. ולפי שראה יוסף בחלומו של שר המשקים שעתיד הקב"ה לותר להן לישראל ארבעה חלקים משעבודן כדפרשתי, לכך יוסף נמי היה נראה לו לותר להם למצרים ארבעה חלקים משעבודן, דכיון שקנאן רק בלחם בלבד, כמו שאמרו לו קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם, שורת הדין היה שיהיו משעבדין לתן לו כל חמשה החלקים, והוא אמר להן ו'נתתם חמישית לפרעה וארבע הידת יהיה לכם', הרי שותר להם ארבעה חלקי השעבוד.

ועוד נראה לומר, דלכך ותר להן יוסף ארבעה חלקי השעבוד, שאם יבוא שר של מצרים ויקטרג לפני הקב"ה לעתיד כאשר יותר להם לישראל ארבעה חלקי השעבוד כדאיתא במדרש, יהיה לו ותברך מקום להשיב ויאמר לו הרי גם לאמה שלך נחסר משעבודן ארבעה

מעשׂי צדיקים

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני (מד יח)

כתב האור החיים הקדוש זיע"א, ובדרך דרש ותפארה, על דרך אומרו (מטלי כו יט) 'כמים הפנים לפנים פו לב האדם לאדם', לזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים, והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו, כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו לקבל דבריו ופיוסו.

הטילו לתוכה שגי קופיקעס, הכנסתי אני מטבע של עשרים וחמש קופיקעס.

הגבאי הבחין בדבר, וביום חמישי שלאחר מכן, הוא כבר נגש אלי מעצמו והביא לי את החמש". (מעשה איש עמ' קפא)

אם לא אביאנו אליך וחסאתי לאבי כל הימים (מד לב) **גבירה** עתירת ממון שצפתה כמה וכמה שנים לזרע של קימא, שמעה את שמעו של הרה"ק **רבי מאיר מפּרמיטלאן** זיע"א, וגמרה בדעתה לנסע אליו, ולבקשו שיאציל עליה מברכותיו.

בעת שארזה חפציה, צותה על המשרתת שתטל עמה חבילת תה, פתשוּרה עבור הרבי, שאלה המשרתת "האם לקחת חבילה יקרה יותר בשוי שלשה רבל, או די בחבילה שמחירה שגי רבל", והיא ענתה לה, "וכי מה נפקא מנה לרבי, אם הוא יקבל תה משל שנים או משל שלשה".

נשננסה אל רבי מאיר, הוא קדם אותה בשאלה, "וכי מה נפקא מנה לרבי מאיר'ל אם הוא משל שנים או משל שלשה", אחר שאל לסבת בואה, והיא שטחה בקשתה להתברר בבו זכר.

שאל הרבי, מדוע לא בא בעלה עמה, ענתה, שבעלה הנו אדם פשוט וריק, ואינו מענין לנסע אל צדיקים. צנה הרבי שתשוב לביתה ותשלח את בעלה אליו, וכן שתספר לו אודות התה. והיה, אם יעמד על דעתו

והכרח לעשות פו, לצד שמון הטבע לא יחבבו בני יעקב עובדי עבודה זרה, 'כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים' (תהלים סכה ג), וממזג נפשם לשנא 'אשר בשר חמורים בשרם', (ויחזקאל כג ג), לזה הצרו לפי שעה להפך המטבע, ולהגישו בלבבו, ולהשיבו בתוואגי דליביה.

ספר החזון איש זצ"ל למקורו רבי דוד פּרנקל ז"ל, פי במארות מלחמת העולם הראשונה, נזדמן במהלך גריחתו לעיר מינסק, ולמחרת בבקרו של יום שני, הלך להתפלל שם בבית הכנסת.

לאחר חזרת הש"ץ נגש החזון איש אל הבימה, כדי לטל חמש לקריאת התורה, אך הגבאי השפדן נגש אליו וגער בו, "כאן אין לוקחים לבד חמשים, רק אני לבדי מחלק אותם", ותוף כדי דבור חטף את החמש מידי, והחזירו לארון.

"אמרת בלבי", ספר החזון איש, "עוד אבוא בחשבון עמו, אחרי כן בעת אמירת 'אשרי' ו'בא לציון', כשהגבאי הסתובב בין המתפללים עם קפת הצדקה, בשעה שכלם

מאיר'ל אותך עם הכסף שלך". עד שהלה נדב סכום מכבד, ונתמקבל.

אחר אמר לו הרבי שישאר במחצתו לשבת נוספת, ושוב נשנה הדבר, בעת קריאת התורה כשקבל עליה לתורה, כל כמה שנדב נענה, "א כפרה צריך מאיר'ל אותך עם הכסף שלך".

אחר השבת קראהו הרבי ואמר לו, "אני איני יכול לעזור לך, בן זכר יהיה לך, אבל תקונו בעד נשמתך לא אוכל לתת לך". אחר אמר לו, "הנה הרה"ק מרוזין שהוא שקול כנגד כל ישראל, עומד בימים אלו לעבר הגבול לברח לאוסטר'יה, טובה גדולה תהא לו אם תעזור לו בחצית הגבול, ובזכות זה יהיה לך תקונו".

אותו גביר היה מתרועע עם שומרי הגבול, ועל ידו העבר הרה"ק **נבי ישראל מרוזין** זיע"א למקום מבטחים. אחר זמן חזר הגביר בתשובה, והפך לבעל תשובה גמור. (קונטרס זכרון מאיר)

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי (מד לד)

בערב היום הקדוש, יום הכפורים, צנה הרה"ק **הקדשת לוי מברדיטשוב** זיע"א, להכריז כי הוא יקח היום "קוויט'לך" ויש לצרף פדיון שתי קופיקות בעבור כל נפש.

כאשר כבר נטו צללי ערב, נכנסה לחדרו עניה סוערה, אלמנה מרודה, שהגישה "קוויט'ל" בעד עצמה ובעבור בנה היתום, אך ידה לא השיגה להביא כי אם שתי קופיקות ולא יותר.

התנכה עמה הרבי ועמד על דרישתו לתת בידו סכום כפול, ארבע קופיקות לה

ולא יאות לבוא בשום אופן, תאמר לו ש"במקום פלוני עשה כך וכך".

כשתורה הגבירה לביתה, לעגו לה שכניה בשואלם אותה בזילותא, האם כבר נפקדה בבו זכר, במקום תשובה היא ספרה להם על היתה, וכלם נשתתקו. אחר הודיעה כל זאת לבעלה, ושהרבי פקד שיבוא אליו, אבל הוא סרב לעשות כן.

משלא הועילו כל הפצרותיה, אמרה לו כצווי הרבי, "דע שבמקום פלוני עשית כזאת וכזאת". כשמעו זאת נפלו פניו, ואמר "ברור לי כי אין נברא בעולם היודע מזה, אם לרבי מאיר גלוי הדבר, חיב אני לנסע אליו".

תדיר, נוהג היה רבי מאיר להתפלל במגן מיוחד בחדרו, והיה מזמין בעצמו את מי שחפץ שיצטרף למגנו, הוא היה מדקדק בכך ביותר, ולא היתה הרשות נתונה לכל מי שרצה להכנס, אף כשהגיע בעלה של הגבירה, צרף הרבי גם אותו למגנו.

בשעת קריאת התורה, קרא הרבי לאחד הרבנים שנכחו במקום, לעלות לתורה, הלה אחז את עץ החיים בעוטפו ידו בטליתו, וברך ברכת התורה. אחריו עלה שואב מים, ובקש גם הוא לעשות כמעשה הרב.

אמר לו הרבי, "בשלא הרב, מכסה ידיו בנגעו בספר תורה, מפני השחך הדבוק בהו, אבל אתה, הלא איש ישר הנך, גומל חסד עם יהודים ומספק להם מים, ומדוע תעטף ידך הנקיות".

אחר קרא הרבי לגביר האורח ועשה לו מי שברך בעבור שיתו, ואמר "עשר ריניש". נענה רבי מאיר, "א כפרה צריך מאיר'ל אותך עם הכסף שלך". אמר הלה שנתן עשרים ריניש, ושוב אמר הרבי, "א כפרה צריך

והוא החל נושא את דבריו בקול חוצב להבות.

”בשעה שיוסף הצדיק לא יכול עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, מספר בתורה ויקרא הוציאו כל איש מעליו, הפונה היא שיוסף הצדיק התפלל והתחנן על התפשטות הגשמיות, וזה היה מבקשו 'הוציאו כל איש מעליו', להוציא הימנו כל כח אנושי נפשי וגשמי.

זאת כדי שלא יחוש חלילה אף נדנדוד של נקמה, בראתו את אחיו שמכרוהו והורידוהו מצרימה, אכן מעידה עליו התורה הקדושה, 'ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו'.

באמרו זאת, חשו וראו בעליל כל קהל הנאספים בבית המדרש, כי רבם הצעיר חשב בדבריו על עצמו, שלא להתפעל כלל מהקהל הרב ומכל הכבוד הגדול שכבודוהו. (סיפורו של איש פטיסחא)

אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה (מה ז) **בעת** ששכב החסיד הישיש רבי יוסף דלאטיש'ץ, שעוד זכה להסתופף בצל הרה"ק **רבי מרדכי מלכוביץ'** זיע"א, על ערש דו"י, הלך הרה"ק **רבי אברהם מסלונים** זיע"א בעל **יסוד העבודה**, לבקרו.

בשהותו לצדו, בקש ממנו להזכיר מאמר כְּלִשְׁהוּ, שהוא שמע מפיו הרבי בלכוביץ', ור' יוסף פתח ואמר, "על הפסוק 'אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה', מפרש **האור החיים** הקדוש זיע"א, שהכתוב בא להדגיש בזה, שאפלו בעת המכירה לא כהתה עין האתונה ביינו. הייתי בבחינת 'אחיכם' בלי שנוי, אפלו בשעה זו ממש שמכרתם אותי מצרימה.

ולבנה, אחת לא יקבל את ה"קוויטל", אף המוסכנה אמרה פי בעמל רב עלה בידה להשיג את שתי הקופיקות האלו, ולא תוכל להביא עוד.

משעמד הרבי על דרישתו ולא נענה לתחנוניה, פרצה האומללה בבכי מר וזעקה: "רבי, אני מותרת על עצמי, אני מבקשת בעדי מאומה, רק שיחוס ויברך את עוללי, את הכל אתו למען הילד".

חטף הצדיק את ה"פתקא" וחש לבית הכנסת בשמחה כמי שצפה לתשובה זו, כשהוא קורא בהתלהבות, "מפקירים עצמם, מותרים על הכל, רק עבור הילד. רבוננו של עולם, עם ישראל הוא בנה, מבקש אני ממך, רחם נא, כאם על בניה, עשה נא למען בניך". (תולדות הקדושת לוי)

ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו (מה א)

בשנת תרל"ח, כארבע שנים אחר נשואי הרה"ק **רבי מנחם מאמשינוב** זיע"א, נסתלק אביו הרה"ק רבי יעקב דוד זיע"א, והוא נתמנה למלא את מקומו. בשעת ההלווה הגישו לו פרנסי העיר את כתב הרבנות, כך נעשה האברך בן השמונה עשרה לרב הקהלה, ובעת ובעונה אחת לרבם ומורם של חסידי אמשינוב.

לא זכות אביו בלבד עמדה לו במנוי זה, מפרסם היה כבר אז כגדול בתורה ובחסידות. חסידיו דבקו בו בהערצה יתרה, ואף הוא התכונן כנגדם בהתמסרות נפלאה.

כשהתמנה לשמש פרבה של העירה והזמן לדרש בבית הכנסת הגדול, נתאספו להיכל בני העירה כלה, מגדול ועד קטן,

המחשבות אודות דאגות העסקים, וחשתי צער רב מִכָּפֹּי, כיצד עולה בידי ה'בעל דָּבָר', לבלבל ראשי בעסקי חליו.

אחר זמן עזר לי ה' יתברך לְדַחֹת אֶת בְּלִבּוֹלֵי הַמֶּחַ מֵעֵינַיִם אֵלַי, נִמְלַכְתִּי בְּדַעְתִּי, מֵה רוֹצֵה הַבֶּעַל דָּבָר מִמֶּנִּי שְׂאֵדָאג אודות העסקים, לִכְּפֹי יש לי זמן מִחַר, אולם היום בְּשַׁבַּת קִדְּשׁ לְמַה אֶטְרִיד עֲצָמִי, כִּי הִצְלַחְתִּי לְדַחֹת אֶת בְּלִבּוֹלֵי הַמֶּחַ וְהִיתָה לִי מְנוּחָה.

משהגיע זמן התפלה ונכנס הרבי לבית המדרש, עשה כמנהגו בקִדְּשׁ פְּעָמִים רבות, ופתח בשיחה קדושה לפני התפלה. הוא עמד ושאַל אֶת הַקֹּהֵל שְׁעָמְדוּ מִסְבִּיב, "אמרו לי מה פרוש הפסוק וְעֵתָה אֵל תַּעֲצֹבוּ".

משאיט לא השיב, כי כִּלְמֵי יָדְעוּ שֶׁבְּכֹנְתוּ לְהַגִּיד פְּרוּשׁ, פָּתַח וְאָמַר, "יָדוּעַ שְׁדָרְךָ ה'בֶּעַל דָּבָר' לבלבל תמיד את מחשבתו שֶׁל הָאָדָם, בְּפָרֵט אֶחָד שְׂרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לַה' יתברך, בְּמִיחָד, אִם יֵשׁ לוֹ צֵעַר כִּי לֹא הִצְלִיחַ בְּאִיזָה עֵסֶק, וְנִשְׁאָר עוֹד בֶּעַל חוֹב, יֵשׁ מְקוֹם יוֹתֵר לִבְעַל דָּבָר לבלבל את מחשבתו שֶׁל אָדָם כֵּזֶה.

במה אֶפְשֶׁר לְדַחֹת בְּלִבּוֹלֵי מַחְשְׁבוֹת כְּאֵלַי, בְּכִי שְׂאוּמָרִים לוֹ, מֵה אֶתָּה רוֹצֵה, שְׂאֵדָאג וְאֶצְטַעַר עַל הָעֵסֶק שֶׁלֹּא הִצְלַחְתִּי, יֵשׁ לִי זְמַן לָזֶה מִחַר. היום בְּשַׁבַּת קִדְּשׁ, אֲנִי רוֹצֵה מְנוּחָה.

זה הפרוש וְעֵתָה אֵל תַּעֲצֹבוּ, היום אֲנִי חָפֵץ לִהְיוֹת בְּעֲצָבוֹת, יֵשׁ לִי זְמַן לָזֶה מִחַר. וְאִם תִּרְצוּ לְדַעַת אִיךָ יֵשׁ לְהֶאֱבֹק עִם הַבֶּעַל דָּבָר בְּעֵינַיִן כֵּזֶה, תִּשְׁאָלוּ אֶת פְּנִיחָס דָּוִד. נִבְהַלְתִּי מֵאֵד עַל הַמְרָאָה הַנּוֹרָא, עֲמַדְתִּי רוֹעֵד וּמִשְׁתוּמָם, אִיךָ יָדַע הַרְבֵּי בְּפִרוֹטְרוֹט

הוסיף על זה הרבי מלכוּבִיץ' וְאָמַר, "בּוֹדָאִי וּבְרוּר שְׂאֵם הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ פְּרוּשׁ כִּי בַתּוֹרָה עַל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, גַּם הוּא עֲצָמוּ אֶחָד בַּמְדַּרְגָּה הַגְּבוּהָה הַזֹּאת, שְׂאֶפְלוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִצִּיקוּ לוֹ וְרָדְפוּ אוֹתוֹ, הוּא הַמְשִׁיר לְאָהֵב אֶת רוֹדְפָיו בְּדִיוֹק כְּשֵׁם שְׂאָהֵב כָּל יְהוּדֵי אַחֵר".

את הספור הזה ספר הרה"ק **הבית אברהם** זי"ע א' והמשיך, אָמְרוּ עֲלָיו, עַל הַרְבֵּי מַלְכוּבִיץ', שֶׁבְּשְׁעָה שֶׁהוֹלִיכוּהוּ אֶל בֵּית הַכְּלָא אֶסוּר בְּכַבְלֵי בְרָזָל עֲקֹב מַלְשִׁינוֹת, הוּא הִלָּךְ בְּשִׁמְחָה כֹּה גְדוֹלָה, כְּמוֹ בְּשְׁעָה שֶׁהוֹלִיךְ אֶת בַּתוּ לַחֶפֶה.

אָמַנְם כֹּל זֶה בֵּין אָדָם לְמְקוֹם, וּבּוֹדָאִי שֶׁבֵּין אָדָם לְחִבְרוֹ הַדָּבָר קוֹשֶׁה יוֹתֵר, אוֹלָם אִם הָעִיד הַרְבֵּי זי"ע א' עַל הָאוֹר הַחַיִּים כְּדַבְּרֵים הָאֵלֶּה, בּוֹדָאִי שֶׁגַּם הוּא עֲצָמוּ הִיָּה בְּאוֹתָהּ מְדַרְגָּה. (תורת אבות)

וְעֵתָה אֵל תַּעֲצֹבוּ וְאֵל יַחַד בְּעֵינַיִכֶם כִּי מִכְרַתֶּם אֶתִּי הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֶיכֶם (מה ה')

אָחֵרִי שְׂזַכִּיתִי לַעֲלוֹת לְאָרֶץ הַקְּדוֹשׁ וְלַעֲמֹד בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ, זְכִיתִי בְּזַכִּיָּה הַגְּדוֹלָה, הַחֲלוֹתִי לְהִסְתַּוֵּפֵף בְּצַל הַרְה"ק רַבִּי אַהֲרֹן רֵאֶטָה זי"ע א'.

תְּקוּפָה מְסִימָת, עֵסֶקְתִּי בְּאִיזָה עֵסֶק וְלֹא רֵאִיתִי בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יָדַי, וְלֹא דִי בְּזֶה, אֲלֹא נְעִשִׁיתִי בְּגִינוּ בֶּעַל חוֹב, וְנִגְרַמָּה לִי מִכּוֹף עֲגָמַת נֶפֶשׁ רַבָּה.

בְּאָחָד מֵעַרְבֵי הַשְּׁבָתוֹת בַּתְּקוּפָה זֹאת, עָבַר עָלַי הַיּוֹם בְּצֵעַר גְּדוֹל, וְרַק אַחֵר שֶׁנִּכְנַסְתָּ הַשְּׁבָת, "בָּאָה שְׁבַת, בָּאָה מְנוּחָה", בָּא מְרֻגָּע לְנַפְשִׁי, אֲבָל בְּשַׁבַּת בְּבִקְרַת הַתְּגַבְרוֹת עָלַי מִחֲדָשׁ

לבסוף קרא הרבי לחסיד המפרסם רבי שמחה'לי וינטרויב מזעליחוב ובקשו, "אמר נא לי בן כמה אני, כי בני ממאנים לענות לי על כך". השיב ר' שמחה את האמת הידועה, "הרבי שיחיה בן ששים ושש שנה".

כאשר סיים ר' שמחה את דבריו, הפטיר הרבי, "אם כך מדוע הם מרעישים עולמות כל כך, הרי נאמר בתורה בפרשת ויגש", היא הפרשה שבמוצאי השבת מקריאתה נפל הרבי למשכב, "שיעקב אבינו ע"ה ירד למצרים בשבעים נפש".

שבעים הם כנגד ימי שנותינו בהם שבעים שנה' (תהלים צ"ז) אך בפרטון אין אתה מוצא שנמנו רק ששים ושש נפשות כמפרש בקרא בהמשך הפרשה 'כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה' וגו' 'כל נפש ששים ושש'.

על פי האמור שהמספר כאן מרמז על שנות חיי האדם, יש לומר שבעצם צריך האדם להיות רק ששים ושש שנים, אלא שמוסיפים לו עוד כמה שנים עד תשלום שבעים, למען יוכל להכין את עצמו לעולם שכלו טוב על ידי תשובה ותקון המעשים כראוי. איני מבין מה הרעש שהם עושים כאשר הנני כבר ב"ה בן ששים ושש". (יהודה לודטו)

ואם ידעת ויש גם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה על אשר לי (מז ו)

כאשר עלה הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זיע"א על כס ההנהגה, היו אלו ימי סכנה לישראל, באשר כל הצעירים הצרכו להתגייס ולשרת בצבא המדינה.

גזרה זו היתה מן הקשות, נערי בני ישראל עשו מאמצים להתחמק ממנה, והשתדלו

את מחשבתם, אף על פי שישב בחרו ולא ראה אותם.

הקהל שעמדו מסביב, הבינו שלבטח דברתי עם הרבי בענין זה, אבל אחר שנודעה להם האמת, הכירו נפלאות ונוראות ממדרגתו הנשגבה של הרבי. (הרבי הקדוש)

ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלה ואראנו בטרם אמות (מה כח)

בזוגו הראשון, היה הרה"ק רבי ישראל מסדיגורא זיע"א, חתנו של הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זיע"א. כעבר מספר שנים חלתה הרבנית, ואביה הרבי מבוהוש, הגיע לבקרה בהיכל חתנו אשר בסדיגורא.

כאשר נפרד ממנה האב הדגול, מררה החולנית בבכי, ובקשה כי יבטיח לה שתזכה לראותו שוב, הרבי מבוהוש נעתר לתחנוניה, והבטיחה נאמנה כי תזכה לראותו עוד בימי חייתה עלי אדמות.

לאחר שכבר יצא הרבי אל המרכבה, לא יכלה הרבנית להתאפק, ויצאה אחריו החוצה, לליותו. כשהבחין בה, עשה בידו תנועת בטול, כמצטער על יציאה זו, ואמנם היתה זו הפעם האחרונה בה ראתה אותו, כי זמן קצר לאחר מכן נפטרה לבית עולמה בדמי ימיה. (אור ישראל)

כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ורכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש (מז כו)

בימי האחרונים, פנה הרה"ק **השבט מיהודה** זיע"א מספר פעמים לבניו בשאלה לא מוכנת, "בן כמה שנים אנכי", והם התחמקו מלענותו, באמתלאות שונות.

עודם מדברים עמו, נטל הצדיק שרפרף, והניחו ליד הארון שעמד סמוך לחדרו, עלה וטפס, הוריד מלמעלה חבילה ופתח אותה, למרבית הפלא השתוממו כולם לראות בה 'עלי טבק', דבר שהממשלה אסרה לחלוטין בצעת ההיא.

הרבי הפריש כמה עלים, הכין מהם חפיסה קטנה, מסרה לחסידיו, וכה אמר, "לכו אל השר, אמרו לו בשמי שאני פוקד עליו לשחרר את כל היהודים משרות הצבא, ובתור מתנה אני שולח עבורו חבילה זו".

לא האמינו החסידים למשמע אונם, ראשית, הכי אפשר לגשת אל השר שנעל את דלתו בעד היהודים, ושנית, איך יהינו להגיש בפניו מתנה זו, המכילה עלי טבק, הרי דמם בראשם. אולם מאידך, מי זה יהרהר אחרי הרבי, סברו וקבלו, וחזרו לסטרי.

עבר שבוע נוסף, בעוד ימים ספורים עומדים הם להתניצב לבחינה, מהרהרים ומבלבלים, לא ידעו האברכים איך לבצע את השליחות, עד שעמד אחד מבני החבורה והשמיע עד תוכחתו בפני השאר.

"מה קרה אתנו, האם נמנים אנו בין חסידיו רבנו, שהוא אמר ולא נעשה ודבר ולא נזמין? הרי הרבי פקד עלינו כדת מה לעשות, איך יעלה על דעתנו להסתפק באמתות עצתו, הננו ועשינו ככל דבריו".

פנו החמשה אל ארמונו של השר, המשיכו לפתח החצר, ונעצרו על ידי שומרי הסף. לשאלתם "מה מעשיכם פה ומה תבקשו?", השיבו הללו ברב חכמה, כי הגיעה לאונם השמועה, כי בבחירות הקרובות שיערכו בוניה הבירה, הציג השר את מעמדו, להבחיר בתור ציר בבית המחוקקים.

בדרכים שונות להתפטור משרות הצבא. רופאי המחוז וקציני המדינה קבלו מנת חלקם, והשחיד עשה את שלו.

אולם אז קפץ על היהודים רוגזו של עשו, לקים את ההלכה הידועה 'עשו שונא ליַעקב', מסירה הגיעה לוניה הבירה, כי שרי המחוז מקבלים שוחד, ופוטרים בשל כך את היהודים מלהתניצב לעבודת הצבא.

מטעם הממשלה שנאלצה לנקט צעדים למגור התופעה, נשלח לעיר הגדולה סטרי, קצין שונא ושראל מובהק, שם התייצבו המגיסים לבדיקה ולחקירה יסודית, שנמשכה חודש תמים.

בכל מקום אשר דבר המלכות הגיע, אבל גדול ליהודים, דנה לבם וחשכו עיניהם כי לא ראו כל דרך להתחמק מידי הקצין המרשע. מה גם שהגיישה אליו נאסרה בהחלט, מי שרק נסה להתקרב למחיצתו, היו משסים בו כלבים. ויהי השעה עת צרה ליַעקב.

בקרוב תושבי סטרי היו רבים מחסידיו זידיטשוב, וחמשה מביניהם החליטו לנסע לרבים רבי יצחק אייזיק, להביע בפניו מועקתם, ולבקש ברכתו ועצתו אמונה.

בהגיעם למחוז חפצם, נכנסו החסידים אל הקדש פנימה, ספרו מה שספרו, שפכו לפניו שיח לבם, והצדיק כאלו בדרך אגב, הרעיף עליהם את ברכת קדשו שמו השמים יעזרו, עוד תבוא הישועה בארץ פלאי.

חזרו האברכים לביתם, וצפו לישועה. עברו שבועים מאותו חודש המיעד, והצרה במקומה עומדת, משראו כי באו מים עד נפש, גמרו אומר לשוב על עקבם לרבים הגדול שהפעם הקשיב בתשומת לב למצוקתם, והיו אונים קשובות לכל המתרחש.

ממולי, ומפחידני באימים, אָנָּא עָזְרוּ לִי בְּמָה שֶׁתּוֹכְלוּ". עֲכָשׁוּ כְּבֵר הַבְּיָנוּ הַחֲסִידִים מֵהַ מַּתְרַחֵשׁ לִנְגַד עֵינֵיהֶם.

הם בְּקִשׁוֹ מֵהֵשֵׁר שְׂצִיר לָהֶם אֶת צוֹרֵת הַזָּקוּ, אֲכֹ הִיָּה זֶה רַבִּי יִצְחָק אֲיִזִיק. מִשֶּׁהִבְרַר הַדָּבָר הוֹסִיפוּ הָאֲבָרְכִים דְּבָרֵי הַסֶּבֶר, "דַּע לָךְ שֶׁזֶהוּ צוֹרֵת הַרְבֵּי מְזִידִיטְשׁוּב, אֲצִלוּ הֵיינו לִפְנֵי שְׁבוּעַ יָמִים, וְשִׁטְחָנוּ לִפְנֵינוּ צָרְתָנוּ שְׂאֵתָהּ מִסֶּבֶר לְשַׁחַרְנוּ מֵעֲבֹדֵת הַצָּבָא.

הצדיק פִּקַּד עֲלֵינוּ שֶׁנִּבְּוֵא אֵלָיו, וְנִמְסַר לָךְ בְּשֵׁמוֹ שֶׁהוּא צָוָה לְשַׁחַרֵּר אֶת כָּל הַיְהוּדִים, וְעוֹד זֹאת שֶׁלַח עֲבוּרָךְ, מִתְּנֶה זֹ". וְיָהִי אִךְ סִימּוֹ דְּבָרֵיהֶם, הַגִּישׁוּ בְּיָדִים רַעֲדוֹת אֶת הַחֲבִילָה הַקְּטָנָה, מִי יוֹדַע אִיזוֹ רָעָה צְפוּיָה לָהֶם מִמִּתְּנֶה זֹ, וּמָה יִהְיֶה גּוֹרְלָם חֲלִילָה.

פתח הֵשֵׁר אֶת הָאֲרִיזָה, וְהַחַל לִבְכוֹת בְּרֵאוֹתוֹ אֶת עֲלֵי הַטְּבָק. הוּא לֹא יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק, וְכֵה אָמַר, "רוֹאֶה אָנִי כִי הֵרַב שְׁלָכְם הַנוֹ אִישׁ קְדוֹשׁ, דָּעוּ כִי בְּתֵי חוֹלְנִית וְהַגִּיעָה עַד שְׁעָרֵי מוֹת, וְהַרְפָּאִים הַחֲלִיטוּ פֶה אֶחָד שֶׁהַרְפּוּאָה הַיְחִידָה שֶׁתּוֹעִיל לְהַחֲלֵמָתָהּ, לְבַשֵּׁל עֲלֵי טְבָק, וְלֹהֲשָׁקוֹתָהּ אֶת מֵימֵיהֶם.

יודעני הֵיטֵב כִּי אֲכֹ נִמְצָאִים עֲלֵים מִסּוּג זֶה בְּמִדְיַנְתּוֹ, אִךְ נִמְנַע מִמֶּנִּי לְהַשִּׁיגֵם הַיּוֹת וּבְגֵי הַמְדִינָה יְרֵאִים מִמֶּנִּי, בְּהִיטִי קְרוֹב לְמַלְכוֹת. וְאֵלוֹ הֵרַב שְׁלָכְם בְּרוּחַ קְדוֹשׁ, צָפָה לְמַרְחוֹק וְהוֹצִיאֲנִי מִמְּצוֹקֵי. אִי לְזֹאת הַהִבְטָחָה בְּיָדְכֶם נִתְּנָת, שׁוּבוּ לְבֵיתְכֶם בְּלֵב רֹגוּעַ, אֲשַׁחַרֵּר אֶת כְּלָכְכֶם מִשְׁרוֹת הַצָּבָא", וְיָהִי הַדָּבָר לְפִלְאָ.

בל זֹאת סִפֵּר הַרַה"ק רַבִּי נַחֲמָן פֶּהנָא מִסְפִּינְקָא בְּגֵי בְרַק זִיע"א, שֶׁשָּׁמַע מִחוֹתָנוּ הַרַה"ק רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל וִישׁוּרוֹן רוֹבִין מִסּוּלִיצָא זִיע"א, שֶׁשָּׁמַע זֹאת בְּעֲצָמוֹ מִפִּי אֶחָד מִחֲמִשֵּׁת הָאֲבָרְכִים שֶׁנִּשְׁתַּחֲרָו. (צִדִּיק מֵהַ פַּעַל)

עתה הֵם בָּאוּ אִפּוֹא לְשָׂאֵל וְלִשְׁמַע מִפִּיו, אֶת חוֹת דַּעְתּוֹ בְּכֹמָה מֵהַנוֹשְׂאִים הָעוֹמְדִים עַל הַפָּרֶק, עַל סִמּוֹ דְּבָרָיו וְהַלֵּךְ מִחֲשַׁבְתּוֹ, יְחִלִּטוּ הָאֵם לְבַחֵר בּוֹ אוּ בַּמְעַמַּד שֶׁכִּנְגְדוּ.

נכנסו הַשׁוֹמְרִים לְבִקֵּשׁ מֵאֵת הֵשֵׁר רְשׁוֹת כְּנִיסָה, וְחָזְרוּ בְּתִשׁוּבָה חַיּוּבִית, הֵשֵׁר מִעֲנִינוּ לְשׁוֹחַח עִמָּם. כְּבֵר מַרְחוֹק, יָכְלוּ לְהַפְּיֵר כִּי מִצַּב רוּחוֹ שֶׁל הֵשֵׁר אֵינוֹ בְּכִי טוֹב, וּפְנִינוּ זְעוּפוֹת, אִךְ בָּאִינוּ בְּרָרָה נִגְשׁוּ אֵלָיו, כְּשִׂאִמָּה וְפַחַד בְּנֵי לְוִיָּתָם, הֵם הַתְּחַזְּקוּ בְּאֶמוּנַת הַצִּדִּיק.

נתבקשו הָאוֹרְחִים לְשִׁבְתָּהּ, וְהֵשֵׁר הֵצִיג לִפְנֵיהֶם אֶת עֲמֻדוֹתָיו בְּעֲנִינֵי הַמְּלוּכָה, כִּי צִד עוֹמֵד הוּא לְשִׁפֵּר אֶת הַמְּצַב בְּמִסְפַּר תְּחוּמִים, בְּהַמְשֵׁךְ שִׁיחַתָּם הַבִּיעַ אֶת הַתְּפַעֲלוֹתוֹ מֵהַשְּׂאֵלוֹת שֶׁהִצִּיבוּ בְּפָנָיו, כִּי עֲבַר זְמַן מָה.

כמו חֲלוּם בְּהַקִּיץ הַבְּחִינּוֹ הָאֲבָרְכִים בְּדָבָר מוֹזֵר, כְּכֹל שֶׁעֲבָרוּ מִסְפַּר רַגְעִים, נִעְמַד הֵשֵׁר מִכֶּסֶאוֹ שֶׁכְּפֵלוֹ אוֹמַר פַּחַד וְאִמָּה, וְשׁוּב נִרְגַע, חָזַר וְהִתְיָשַׁב עַל מְקוֹמוֹ. הַנְּהַגְתּוֹ הַמְשֻׁנָּה עוֹרְרָה אֶת תְּמַהוֹנָם.

בתם הַשִּׁיחָה פָּנָה הֵשֵׁר לְעַמְתָּם וְאָמַר, "רוֹאֶה אָנִי שֶׁהִנְכֶם אֲבָרְכִים מְחַכְמִים, מְבִינִים דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, אוֹלֵי תּוֹכְלוּ לְבֹא לְעֲזָרְתִּי לְהוֹצִיאֲנִי מִמְּצוֹקֵי, מִזֶּה שְׁבוּעַ יָמִים, וְהִנֵּה בַחֲלוּמֵי בָא אֵלַי אִיזָה יְהוּדִי זָקֵן בְּעַל צוּרָה, וּמֵאִים עֲלֵי שִׁיחְרָגֵי.

בתחלה לֹא שְׁמַתִּי לֵב לְכָל זֶה, בְּחֻשְׁבִּי, דְּבָרֵי חֲלוּמוֹת, לֹא מַעֲלִינוּ וְלֹא מוֹרִידִינוּ, אֲלֵא שֶׁלֹּא חֲרוּנָה נִתְּגַלָּה לִי הַחֲזִינוּ בְּהַקִּיץ. וְאֵלוֹ הַיּוֹם, מִתְּגַלָּה אֵלַי הַזָּקֵן מִדֵּי כְּמָה דְּקוֹת, עַד שֶׁנִּפְלָה עֲלֵי אִימַת מוֹת".

טרם הִסְפִּיק לְסִים דְּבָרָיו, קִפֵּץ מִמְּקוֹמוֹ וְהִכְרִיז בְּקוֹל, "זֶה עֵתָה עוֹמֵד הַזָּקֵן

מלוה מלכה

ספורים מהבעל שם טוב ורמלמיד

נתכבד בסנדקאות. הגיע הרב לבית התינוק, המתינו כלם עד בוש, אף התינוק איננו.

משראה רבי שלמה כי הקהל עומד וממתין, שאל את בני המשפחה, "היכן התינוק?", נענו וספרו לו שאבי התינוק חולה אנוש ונוטה למות, וממתינים ליציאת נשמתו, כדי לקרא לתינוק על שמו.

צהה הרב להתחיל ולמול מיד את התינוק, הרי יכולה המצוה שתרחם ותביא רפואה שלמה לחולה, וכך היה. אבי התינוק החל להתאושש ולהתחזק עד שנתרפא לגמרי ושב לאיתנו.

הדבר נתפרסם בעיר, ותהום כל העיר, הרב החדש בעל מופת ופועל ישועות, אמר להם רבי שלמה, "אין זה מופת כלל, למדתי זאת מדברי רש"י בפרשת וירא, שרפאל שרפא את אברהם, הלך להציל את לוט, כי שניהם ענן אחד להצלה.

לכאורה קשה, הכי חסרים מלאכים בשמים, מדוע היו צריכים שאותו מלאך יעשה שתי תפקידים, על אף שהם ענן אחד. אלא נראה שלוט לא היה צדיק גמור, שיהא ראוי שישלחו מלאך להצילו. רק כשנשלח מלאך לרפא את אברהם, יכול היה בדרך אגב להציל גם את לוט.

כמו כן ככל הנראה ארע גם כאן, פנראה לאבי הילד לא היו זכויות מספיקות לשלח אליו את אליהו הנביא זכור לטוב לרפאותו. ברם, כאשר ערכו את הברית, ואלהיו מלאך הברית הגיע, בדרך אגב זכה גם אבי התינוק לרפואה שלמה. (מעשי למלך)

מעשה ביהודי כפרי שבא והתאונן בפני הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א, כנגד הפריץ שהכהו בחמת רצח, וגם על אשתו הרים את השוט ודש את בשרה עד זוב דם.

התרגש הדברי יחזקאל וקרא בחם לבו, "שהפריץ ימות במיתה משנה", ואכן, לא עברו ימים רבים, ואתו פריץ מת במיתה נוראה ומחרידה. הדבר היה למופת בעיני החסידים, ולשיחה בפי הבריות.

כאשר ישבו החסידים לסעודת מלוה מלכה בבית מדרשו של הרבי, ושוחחו על נפלאות הצדיקים, אמרו זה לזה, "כלום אין מופתי רבנו כמופתי הצדיקים מדורות עברו, הלא בעינינו ראינו, ובעצמנו נוכחנו".

עוד הם מדברים, והרבי בא ושאל את החסידים הסועדים, "במה מדברים", נבוכו היושבים והשיבו, "במופתי של הרבי", "למשל", חקר הרבי, "במיתתו המשנה של הפריץ".

השתומם הרבי ואמר, "הכי גם לזאת יקרא מופת, כאשר שומע אני שפריץ רשע ואכזר, מכה אשה יהודיה על לא ענל בכפה, מתוך אכזריות גרידא, כלום יכול אני שלא לקללו, וכלום אין מגיע לו מיתה משנה". (מגדולי החסידות)

ספר החפץ חיים זצ"ל, בו ביום שהגיע רבי שלמה קלווגר זצ"ל לכהן כרבה של בראדי, נערכה בעיר ברית מילה, והרב החדש

יומא דהילולא

אמרו עליו צדיקים שהוא כותב לכל אחד לפי שרש נשמתו.

מקבל בפי חסידים, כי הבטיח שפתיבתו לא תפגם לעולם. פתיבתו נתקדשה בעיני צדיקי הדור, אשר השתוקקו שיכתב עבורם תפלין ומזוזות.

הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז', שלח אליו את אחד מחסידיו, שיזמין מזוזה עבורו. השליח עשה שליחותו, ונצל את ההזדמנות להזמין מזוזה גם עבור עצמו. כשסיים הצדיק לכתב את המזוזות, מסרן לשליח והדגיש בפניו, מזוזה זו תמסר להרבי ר' ברוך, ומזוזה זו עבורך.

מקצר דעתו, לא הבין השליח שרבונו הדגיש והראה לו הדבר בדוקא, לכן כשהגיע למעז'בוז' לא הקפיד בכך, ומסר לרבו מזוזה אחרת. כשלקח רבי ברוך את המזוזה בידו, חורו פניו ושאל משתומם: "האם אמרת לצדיק מפשעווארסק שמזוזה זו עבורי", השיב השליח בחיוב.

נביל הרבי ושאל בשנית, "הבטוח אתה שמזוזה זו היא עבורי", אז הודה השליח וספר הדברים כהייתו, וכי יתכן שהו התחלפו. מיד הוציא את המזוזה השניה ונתנה לרבי, אורו פני הצדיק, ונחה דעתו באמרו, "אכן, זוהי המזוזה שנכתבה עבורי, האחרת נכתבה עבורך".

גם נפשו של הרה"ק השר **שלום מבנעלזא** חשקה להניח תפלין עם פרשיותיו של רבנו, הוא אסף עם חברו פרוטה לפרוטה כדי לזכות בכך, שהרי פידוע נתינתם בילדותו.

נולד בערך בשנת ת"פ לאביו רבי יצחק הלוי, הסתופף בצל הרה"ק **רבי דב בער ממעז'ריטש** זיע"א, ואחר הסתלקותו היה מגדולי תלמידיו של הרה"ק **רבי אלימלך מליז'ענסק** זיע"א.

נזמן שערך הרה"ק רבי אלימלך גלות, הזדמן לעיר פשעווארסק באישון לילה, ומשמצא בית מואר, בקש ללון בו. היה זה בית רבנו, שעסק בתורה הקדושה בימים ובלילות. הוא ארח את אורחו הבלתי מפר, הגיש לו לאכל, ומסר לו את מטתו.

משחטב בעל הבית שהאורח נרדם, החל לומר תהלים כדרך, אף האורח קם ונעמד לידו, רמז לו רבנו שישוב למטתו, לאחר מכן קם שוב, והדבר חזר על עצמו כמה פעמים, עד שהאורח התנצל ואמר, "איך יכלתי לשכב, כשראיתי את דוד המלך לידו", הבין רבנו מי האורח ושאל, "האתם הוא הרבי ר' אלימלך", ומאז התקרב אליו והיה לאחד מתלמידיו. (ספרו של צדיקים)

הרביץ תורה לתלמידים במסירות עלאית עד אין קץ, והיה מרבה בתפלות ובתעניות להצלחתם בלמודם, למרות שהאיש משה היה ענו מכל וכל ימיו היה בצניעות ובהסתר, הכירו בו צדיקי וגאוני הדור בדרך היותו מורם מעם, איש אלקים קדוש ונורא.

עם היותו יושב בסתר והצנע לכת, נודעת ומפורסמת היתה קדשת כתיבת ידו כסופר סת"ם, רבות מספר אודות כתיבתו תמה בספרי תורה תפלין ומזוזות שכתב, ועל רוח הקדש אשר הופיעה עליו בשעת כתיבתו,

גְדֻלְתוֹ בנגלה ובנסתר נתגלתה רק אחרי פטירתו, כְּשֶׁמֵצְאוּ בֵּין כְּתָבֵי הַיָּד שְׁלוֹ אֶת סִפְרוֹ הַמְפָּרְסָם 'אור פְּנֵי מִשָּׁה' על התורה. הרה"ק **רבי יעקב יצחק מלובלין** זיע"א העיד אודותיו בהספּמתו לספר, ואני ידעתי כי כְּשֶׁהֵייתִי בְּיַלְדוּתִי, הֵייתִי סָר לְמִשְׁמַעְתּוֹ, שְׁתִּיתִי מִימֵיו הַנְּאֻמָּנִים, וַיְדַעְתִּי שֶׁכָּל עֲנִינָיו רַק לְשֵׁם שְׁמַיִם, לְעִשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ. הִיָּה לוֹ מִדְּרָגָה שֶׁהָרַב הַגָּאוֹן הַמְּנוּחַ מוהר"ר מִשָּׁה אֶלְשִׁיף ז"ל נִתְּגַלָּה אֵלָיו, וְזֶה הָיָה מִנְעוּרָיו. כִּי כִּידוּעַ, אֲדַנִּי הַסֵּפֶר מִסְּדִים עַל יְסוּד רִבְנוּ הָאֶלְשִׁיף הַקְּדוֹשׁ, וּבִדְרָכָיו הִלֵּךְ.

אֲנָשִׁים מְכַבְּדִים שֶׁהָיוּ מְבַקְרִים בְּצֵל קוֹרְתּוֹ, הִיָּה מְכַבֵּד בְּשִׁירִים שֶׁל מְאֻכְלֵי שֶׁבֶת בְּאִמְרוֹ שֶׁהָיוּ כְּעִין 'שִׁירֵי מְנוּחֹת'. (בני ייססר) **בְּיוֹם** י"ב טבת תקס"ו, הָשִׁיב אֶת נִשְׁמָתוֹ הַטְּהוּרָה לְיוֹצְרָהּ, מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד בְּעִיר מְגוּרָיו, פֶּשְׁעוֹנְאָרְסֵק. (עלים לתרופה, זכרונם לברכה, חנמי ישראל)

צְאָצְאֵי

חַתָּנוּ רבי ישראל דוד שלמה מאַניפּוֹלי, נֶכֶד הרה"ק רבי זושא מאַניפּוֹלי

מֵאִמְרוֹתָיו

תְּלַמִּיד חָכָם אֵל יֵצֵא יְחִידֵי בְּלִילָה (חולין צא). אֵין תְּלַמִּיד חָכָם יוֹצֵא יָדֵי חוֹבְתּוֹ בְּמִשְׁוֹ הַגְּלוּת הַנְּמֻשָּׁל לְלִילָה כְּדֵאִיתָא (סנהדרין צד:), בְּמָה שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ ה' יְחִידֵי וּמִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ בְּלִבָּד, אֵלֶּא מְחִיב לְזַכּוֹת אֶת הַרְבִּיבִים, לְהוֹרוֹת לְעַם ה' אֶת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ וְהַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ, עַד שֶׁיִּקְרְאוּ 'וְהַסְרִיתִי אֶת לֵב הָאָבִן' וְגו' וּמְלֵאָה הָאֶרֶץ דְּעָה אֶת ה'." (אור פני משה)

טָרַם הָיִיתוּ בַּר מִצְוָה, נִסְעַ עִם חֲבֵרוֹ לְפֶשְׁעוֹנְאָרְסֵק לְרַכֵּשׁ אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת, וַיְהִי כְּאֲשֶׁר אַף דֶּרֶךְ עַל סֵף הַבַּיִת, פָּנָה אֵלָיו רִבְנוּ וְאָמַר לוֹ, "הָא לָךְ פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוֹ, אֲשֶׁר כָּבַר הַכְּנֵתִי עֲבוּרָךְ", וְסָרַב לְקַחַת תְּמוּנָתָם. לְחֲבֵרוֹ אָמַר, "אֲתָה לָךְ אֵל סוֹפֵר אַחֵר, כִּי אָנִי כָּבַר זְקֻנְתִּי וְאֵין עוֹד בְּכַחֵי לְכֶתֵב".

רַק שְׁלֹשָׁה סִפְרֵי תוֹרָה כְּתַב בְּחַיּוֹ, בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה, לְפָנֵי כְּתִיבַת כָּל שֵׁם יְרֵד וְטָבַל, וְכוּן פְּנוֹת נִשְׁגָּבוֹת. סִפְרֵי תוֹרָה אֶחָד שֶׁכְּתַב בְּשִׁבְלֵי **רבי מרדכי מנענשיץ**, הִגִּיעַ לְיָמַי אֵל הרה"ק **רבי יהושע מבעלזא**, שֶׁשָּׁלַם עֲבוּרוֹ דָּמִים מְרִבִּים. כְּשֶׁהִבִּיאָהוּ לְבַעֲלֵזָא, יֵצֵא כְּנִגְדּוֹ בְּבִגְדֵי שֶׁבֶת עִם קֹהֵל חֲסִידִים עַד לְקִצָּה הָעִיר, וְקָבְלוּ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבְרִקּוּדִין.

בִּידֵי הרה"ק **מטשורטקוב** הָיוּ תְּפִלִּין שֶׁנִּכְתְּבוּ עַל יָדוֹ, שֶׁבָּאוּ אֵלָיו בִּירְשָׁה מְאֻבֵי זְקֵנוּ הרה"ק **רבי ישראל מרז'ין** זיע"א.

מִשְׁתַּתְּקַלְקֵלוֹ הַתְּפִלִּין הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁלוֹ, שָׁאֵל הרה"ק **רבי דוד מלעלוב** אֶת רַבּוֹ הרה"ק מְלוּבְלִין הֵיכֵן שִׁיקְנָה לְעַצְמוֹ תְּפִלִּין חֲדָשׁוֹת, וְהוּא אָמַר לוֹ שִׁילֵךְ לְפֶשְׁעוֹנְאָרְסֵק לְרִבְנוּ, וְשֵׁם יְקִנָּה לוֹ.

הוּא בָּא אֵל רִבְנוּ, וּמֵצְאוּ שֶׁכְּתַב תְּפִלִּין, אָמַר לוֹ 'צִפְרָא טְבָא' כְּנֵהוּג, אַף הוּא לֹא עָנָה לוֹ, כִּי בְּאֻמְצַע הַכְּתִיבָה לֹא דִבֵּר לְעוֹלָם. וְאַחֵר הַכְּתִיבָה נִתְּנוּ לוֹ שְׁלוֹם, וּשְׁאָלוּ מֵאִזָּה מְקוֹם הוּא, אָמַר לוֹ 'מְלַעְלוּב', וּמָה שְׁמֵךְ", אָמַר לוֹ "דָּוִד".

כְּשֶׁשָּׂמַע כֵּן עָנָה לוֹ, אִם כֵּן אֲתָם רַבֵּי דָוִד מְלַעְלוּב שִׁצְוָה עָלַי אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא לְכֶתֵב עֲבוּרְכֶם תְּפִלִּין. הוּא נָגַשׁ לְאֶרְגָז, נִטַּל ב' זוגות תְּפִלִּין עֲטוּפוֹת בְּגִיר, עָלָיו נִכְתַּב שִׁזָּה לְשֵׁם רַבֵּי דָוִד מְלַעְלוּב, וְנִתְּנָם לוֹ. (מנדל דוד)

פרשת ויגש

להתרחק מהכעס

כתב ב'ראשית חכמה' (שער הענוה פ"ג):
 ושמעתי מעשה מהחסידי הרב יעקב אשכנזי ז"ל
 שהיה חכם מופלא בחכמה ורצה ללמד חכמתו
 לרבי יהושע החסיד, וקודם נסהו בענין הכעס,
 והיתה קבלה בידם שלא למסור החכמה אלא
 למי שינסוהו בכעס ולא יכעוס, וניסהו ששה
 פעמים סבל ובשביעית לא עמד וכו'.

שבמקום לצעוק על השומר דיבר אליו בתחלה
 בנחת שלא יתבלבל מרוב פחד, ורק על ידי
 כך ידע כמה מן הקמח נפסל (מגדולי החסידות
 ח"ד עמוד לז).

על הפסוק (בראשית מד יח): **וַיִּגַשׁ אֱלֹוֹי הַיְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדַבֵּר נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר אַפְּךָ בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹן כְּפָרְעָה הָעֵרִיר הַרְהִ"ק רבי מאיר מרגליות זיע"א בספרו 'מאיר נתיבים' (ח"ב, ברמזים): דקשה על זה מה לשון 'בי', וגם לשון 'נא' שאינו אלא בקשה, ומה 'ואל יחר אפך' הוי לו לומר 'ויחר', ומלבד זה הדקדוק לשון 'כי כמון כפרעה', כ' הדמיון מיותר.**

ועל כך הוא מפרש: ונראה על פי מה שקבלתי ממורי [רבינו הבעל שם טוב זיע"א] שסגולה נפלאה לבטל הכעס, לומר הפסוק (תהלים קיט ט) 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדברך', היינו לכוון השם הקדוש היוצא מראשי תבותיו. **נמצא לפי זה אף שכל עצמו כוונתו של יהודה לעורר מדנים וכעס עם יוסף, אף על פי כן מצד עצמותו היה רוצה לבטל כעסו, שלא יבא לכלל כעס באמת, שכל הכועס כו' (זוהר הקדוש, פרשת בראשית), ובא בכח סגולה הנ"ל להסיר הכעס מלבו, שלא יהיו פיו ולבו שוין בזה, וראה והבט שיהודה בחכמתו הכניס זה השם בתוך דבריו שיועיל לבטל כעסו, שהתיבות והאותיות המיותרים הם 'בי' 'נא' 'אל' 'כ' והוא כסדר השם הק' היוצא מראשי תיבות 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדברך' והבן.**

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א, בהיותו רב בטורטשין, מקום רבנותו הראשון, טחנו פעם לפני הפסח קמח למצות בריחיים של גוי סמוך לעיר, והושיבו שם משגיח על הטחינה. ובליל שבת קודש אחר התפילה, עוד קודם הקידוש, קרא רבי יחיאל לשמש שילך אתו לטחנה. היה לילה חשוך וגשם שוטף ניתך ארצה. השמש לא היה לו חשק ללכת, אבל היה מוכרח למלא את רצון הרב. וילכו שניהם. כאשר באו אל הטחנה מצאו את המשגיח ישן. העיר אותו רבי יחיאל משנתו, והאיש נבהל מאוד בראותו את הרב עומד עליו. אמר לו הרב בנחת: אל תירא, רק אמור לי בבקשה כמה זמן אתה ישן כבר? השיב המשגיח: בערך בשעה. ציוה הרב מיד להפריש את הקמח שנטחן במשך שנתו ושלא להשתמש בו למצות. אחרי זה, כשראה שהאיש נרגע כבר ואינו מבוהל, טפח לו על פניו וגער בו על אשר מועל בתפקידו כמשגיח, כלום לשם כך שמנוך כאן, על מנת שתישן, לפסול חס וחלילה את כל הקמח? הודות למתינותו של רבי יחיאל

זיע"א מליזענסק, אשר עבודתו היתה לבטל הגזירות מכלל ישראל, ופעל נוראות בזה בתפילתו אשר בקעה כל השבעה רקיעים. אמנם אחרי הסתלקותו יצאו אלו הגזירות הנודעים אשר עכבם בזכותם בחיים חיותו לבלתי יצאו, ואחרי פטירתו יצאו. והנה נסעו גדולי תלמידיו על ציון הקדוש שלו ושפכו שם שיחם: רבינו, הלא קיי"ל (חולין ז): שגדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן, ומדוע לא תפעלו עתה לבטל הגזירות קשות אלו מישאל. ואחרי רוב עבודתם ותפלתם שם בא בלילה רבינו הקדוש בעל נועם אלימלך לתלמידו הרב הקדוש רבינו מהרמ"מ מרימנוב זיע"א, בהקיץ או בחלום, ואמר לו: **שמעתי את תפלתכם ובכיינתכם על ציון שלי היום, אמנם מה אוכל אני לעשות קעת בעולם העליון אשר יראו לי כי הכל לטובה לישראל כל מה שנגזר וכל מה שעושים, על כן לא אוכל לומר דבר נגד זה. אמנם אתם בעולם הזה וכפי הבנתכם וידיעתכם אינו לטובה על כן תוכלו להרבות בעתה ותפלה לבטלם** ('דברי תורה' מהדו"ק אות קיח).

וכך הגיד הרה"ק רבי משה מקוזניץ זיע"א: וידוע שהגם שלפעמים בא ח"ו איזה גזירה וצער על ישראל, האמת הוא כי מאתו לא תצא הרעות וכל טוב גנוז בגויה, אלא שלעינינו נראה שהוא לא טוב, אבל באמת הוא טוב לנו. וכאשר סיפר לנו: בימות מוח"ז הרה"ק מו"ה אלימלך [מליזנסק] ז"ל, שבימיו נגזרה גזירה קשה על ישראל ר"ל, והיה מתאמץ בתפילה בכל עוז לבטלה במסירת נפשו, עד שנגלה אליו רבו הקדוש מו"ה דוב בער [ממזריטש] זצ"ל, מגיד מישרים דק"ק ראווע, ואמר לו: לא אמרתי לכם התפללו בעדי, כי כל הימים אשר אנכי חי אני מעכב כל הגזרות. ושאלהו: הלא גדולים צדיקים כו' יותר מבחייהם, מתפלל גם עתה בעדינו. ויענהו: כל עוד היותי

וכעניין זה כתב הרה"ק הישמח משה זיע"א: והנראה לומר על פי מ"ש משם הריב"ש זלה"ה, 'ויגש', נגש לדבר קשות, והנה לפי זה מיותר תיבות 'בי' ו'נא' שהן לשון בקשה, וגם 'ואל' מיותר, שהיה ראוי לומר 'ויחר אפך ואיני חושש', גם הכ"ף של 'כפרעה' מיותר, שהיה ראוי לומר 'כי כמוך פרעה', דהיינו שאיש כמוך הוא פרעה שגוזר ואינו מקיים, אבל היתורים האלו, בי, נא, אל, כ', הם ראשי תיבות של הפסוק: במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריו, שהוא (בגימטריא עם הכולל) שם ס"ג ב"ן, שהוא התיקון לכעס, כי את הוא טפל (ברכות לו:), ונטפל לפניו ולאחריו, והוא ענין נפלא. והנה הדבר מובן דאף שלא ידעו שהוא יוסף, מכל מקום הבינו כי יש בו נשמה קדושה וצלם אלהים על פניו. והנה נודע מזוהר הקדוש, דעל ידי כעס יש סכנה שלא יתחלף נשמתו אשר מסטרא קדישא, ולמיהב תחותיה מסט"א ח"ו. והנה אם לפעמים צריך כעס לקנא במרגיזי אל, אז יש תיקון לכוון בשעת כעסו בשמות הקדושים הנ"ל, ולא יתחלף. והנה יהודה חישוב שיוסף ודאי אינו יודע מתיקון זה כיון שלא ידע שהוא יוסף, על כן אמר אם אני אוכל לכעוס ולא יזיק לי כי אני יודע התיקון, אבל אתה אם תכעוס תהיה כפרעה, שמרגיזתא טבא דאית בך יסתלק, ויבא תחתיו מסט"א כמו שיש לפרעה. והיינו 'ויגש' שניגש לדבר קשות, 'בי אדוני', ר"ל בי יש דבר א' ידבר נא וגו' דבר באזני אדוני, ר"ל אשר אוכל לדבר דברים קשים כגידיים, כי דבור לשון קשה ולא יזיק לי, אבל אתה 'ואל יחר' וגו' 'כי כמוך', ר"ל כי כמוך אם יחר אפך, תשאר רק כפרעה, והבן כי הוא נפלא בס"ד.

גם זו לטובה

סיפר הרה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זיע"א: מעשה מרבינו הקדוש בעל נועם אלימלך

חי בעולם הזה ולפי מראה עיני הבשר שלנו היה נחשב לצער, והייתי יכול לעכב. אבל פה בעולם העליון אני רואה שהכל טובה, וכי אעכב מלהטיב לישראל (בינת משה' חנוכה).

על הפסוק (בראשית מה ג): 'וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חֵי וְלֹא יָכֹלוּ אָחָיו (בראשית רבה צג י): אבא כהן ברדלא אמר, אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, הדא הוא דכתיב 'ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו', לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר (תהלים נ כא) אוכיחך ואערכה לעיניך, על אחת כמה וכמה. היה מפרש הרה"ק האמרי אמת זיע"א: **השבטים ראו לפניהם איש שמיצר להם, והתברר להם לבסוף שהצר להם לא היה כלל רודף אלא אחיהם ובשרם, יוסף הצדיק. וכמו כן יהיה לעולם הבא שיתברר שכל הרדיפות וההסתרות לא היו אלא דמיון בעלמא.**

כאיש אחד בלב אחד

בחור אחד שנתגדל בבית הרה"ק הזכיר חיים' מצאנז זיע"א והיה משמש בביתו, כשבא בשנים השתדל הדברי חיים להשיאו אשה ונתן לו כל צרכי חתונתו ביד רחבה כאחד הנגידיים. אחרי חתונתו נכנס להרה"ק ונתן פתקא והזכיר עצמו שצריך פרנסה, על כן הוא שואל ומבקש לתת לו עצה נכונה. ואמר לו הדברי חיים: **תסע לכפר פלוני ותשכור לך שם חנות ותמכור משקאות, ויהיה לך פרנסה. הוא נסע לשם וראה שסך הכל דרים שם בכפר ההוא ערך שלשים**

ערלים. ובא חזרה וסיפר להדברי חיים, ושאל לו: וכי אפשר לי להתפרנס בכפר קטן כזה, הלא אפילו אם כל הערלים ישתו יין שרף גם כן אי אפשר להיות מהם פרנסה. השיב לו הדברי חיים: לא תחקור כלום ולא תרבה בשאלות כאלה, אם אני אמרתי לך שיהיה לך שם פרנסה, בודאי כן יהיה בלי ספק כלל, רק לך מהר וקבע דירתך שם.

הוא נסע שוב לשם. כשהגיע לכפר ההוא ראה שם המון רב שהתאספו לשם מכל המקומות הסמוכים והרחוקים. הדבר היה לפלא בעיניו והתחיל לחקור על זה ונודע לו כי הכומר של הכפר הוציא קול שהצלם שתי וערב, עבודה זרה שלהם, התהפך ממקומו. ותיכף כאשר נשמע קול זה בין הגויים הערלים התחילו המונים לבוא לכפר זה. וכך נשאר הדבר שתמיד היה שם התאספויות גדולות של ערלים. וממילא כיון שהאברך הנ"ל היה המוכר משקאות היחידי בכל המקום ההוא והסביבה היה לו פרנסה בריוח ובכבוד גדול, והוא היה מתנהג ביד רחבה ופיזר נתן לאביונים והכניס אורחים בזריזות ואהבה יתירה, כי כן למד ונתרגל כל ימיו ושנותיו בבית הרה"ק מצאנז צצלה"ה (דרכי חיים' עמוד קמא).

"על אם הדרך ישב הרה"ק ה'ברך משה' מסאטמאר זיע"א וסיפר בגעגועי אהבת קודש מאבותיו הקדושים נב"ג"מ. פתח וסיפר: בכפר קאפאניע, שאינה רחוקה מסיגוט, היו אחינו בני ישראל תושבי הכפר מתפרנסים מעשיית יין שרף ומכירתו לתושבי הכפר הערלים. והי היום והכומר התחיל לדרוש נגד היהודים, וגזר על הערלים לבל לקנות עוד יין שרף, וכל מחשבות לבו רק רע לקפח פרנסתם של

הכומר וערכו נגדו משפט קשה והאשימוהו בגרם מיתת אנשי המגיפה, ונחרץ עליו עונש חמור כן יאבדו כל אויבך ה' (אלה מסעי' עמוד קנד).

כובד הרעב

פעם אחת סיפר הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זיע"א מהרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנאב זיע"א, שראה פעם אחת שנתנו עבור האורחים לחמים קטנים מכפי הרגילות. והבין שהוא מחמת שהיה אז יוקר גדול. ואמר בפה קודשו, שאדרבה צריכים לעשות עוד גדולים מכפי הרגילות, כי מסתמא הם רעבים יותר בעת היוקר, וכמה אין להם לחם לשובע בביתם. על כן צויה לעשות לחמים גדולים יותר מכפי הרגילות (רמתים צופים' סימן ו אות כז).

על הפסוק (בראשית מז יג): 'לָחֶם אֵין בְּכֹל הָאָרֶץ כִּי כָבֵד הָרָעֵב מְאֹד וּתְלֵה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי הָרָעֵב', פירש רבינו האור החיים הקדוש זיע"א: פירושו: ולצד כובד הרעב היו אוכלים דבר מופלא וכלו הלחם. והלא לראות עינינו דאבה נפשינו בשני רעב שהיו במערב שהיה אדם אחד אוכל שיעור מאכל עשרה בני אדם ועודנו רעב בבטנו, רחמנא ליצלן.

מצפים לישועה

הרה"ק מתולדות אהרן זיע"א השריש בתלמידיו אמונה בביאת המשיח ותקוות הגאולה במידה גדושה, ובכל עת ועידן שנזדמן לו לדבר ברבים דברי אלקים חיים לפני קהל עדת ה', בשבת קודש או בדרשות וקיבוצים וכדומה, לא הרפה מלדבר בהתחזקות ודברי אמונה בכלל ואמונה בביאת המשיח בפרט. ואם מצא רמז או

היהודים. וכאשר ראו היהודים תושבי הכפר את הצרה אשר הגיע אליהם, שנשארו מבלי טרף חוקם, עמדו ונסעו אל הרה"ק הייטב לב זיע"א, לסיגוט.

ויהי כאשר שמע הייטב לב את דבריהם נענה ואמר: הן אנו אומרים 'בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי'. ויש לומר הכוונה על פי מה שכתב רש"י ז"ל על הפסוק (בראשית מז כו) 'כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֶקֶב מִצְרַיִם יָצְאֵי יָרְכוּ מִלְּבַד נָשִׁי בְנֵי יַעֲקֹב כֹּל נֶפֶשׁ טָשִׁים וְנָשִׁי, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מִצְאֲתֵי בּוֹיָקְרָא רַבָּה (ד ו) עָשׂוּ שֵׁשׁ נַפְשׁוֹת הָיוּ לוֹ וְהַכְּתוּב קוֹרָא אוֹתוֹן (בראשית לו ו) 'נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ, לְשׁוֹן רַבִּים, לִפְנֵי שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵינָן לַאלֹהוֹת הַרְבֵּה, יַעֲקֹב שִׁבְעִים הָיוּ לוֹ וְהַכְּתוּב קוֹרָא אוֹתוֹן 'נַפְשׁ', לִפְנֵי שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים לֹאֵל אַחַד'.

וזהו שאומרים 'בורא נפשות רבות', היינו הגוים הנקראים 'נפשות רבות', 'חסרונם' שברא הקב"ה גם חסרונם מה שיחסר להם להצטרכותם, 'על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי', רצה לומר, שכל זה ברא הקב"ה כדי להחיות את בני ישראל הנקראים 'נפש', שעל ידי שיבואו הגוים לקנות את חסרוניהם והצטרכותם אצל היהודים יהיה להם פרנסה להחיות את נפשם. נמצא לפי זה כי אם אינם רוצים ליתן פרנסה ליהודים שוב אין צורך בחיותם. כך אמר הייטב לב ליהודי הכפר.

ויהי אחר הדברים האלה, פתאום פרצה מגיפה קשה אצל הערלים, ומושלי המחוז התחילו לחקור ולדרוש בסיבת המגיפה, ובאו לידי מסקנא כי כל זה הגיע אליהם מחמת שהם מטונפים ומלוכלכים, אמנם אם היו שותים יי"ש היה היי"ש מטהר ומנקה את החולי מקרבם. וחקרו לדעת מדוע אכן חדלו מלשתות יי"ש, עד שנודע להם שהכומר אסר עליהם שתית היי"ש. תפסו את

גימטריא על הגאולה שלימה באיזה פסוק קרן אור פניו מגודל השמחה.

היה תקופה שאחד מהחסידים היה ניגש בשבת קודש, ביום אחר התפילה, להראות לו בפרשת השבוע או בהפטרה רמז או גימטריא על הגאולה שלימה, ונהנה הרה"ק מאד מזה. והיה רגיל לומר, וגם מובא בספר שומר אמונים, כי יש כמה סוגי אנשים שמחכים על הגאולה שלימה: יש אנשים שמחכים על הגאולה בלתי שיש להם הרבה צרות וחושבים כי בביאת משיח צדקינו יפטרו מצרותיהם, וגם יהיה להם אז פרנסה בהרחבה, כי יתלשו מהאילנות 'בילקעס' [-חלות קטנות]. ויש אנשים בדרגה יותר נעלה שמחכים לביאת המשיח שאז יתעלו בעבודת ה' ללמוד תורתנו הקדושה באופן יותר נעלה מהיום. אמנם לא על זה צריכים לחכות לביאת המשיח, אלא צריכים לחכות לביאת המשיח שאז יתגדל ויתקדש שמייה רבה, ואז יקויים הפסוק 'ותמלוך אתה הוא ה' אלקינו מהרה לבדך', 'יכירו וידעו כל יושבי תבל', 'להתוודע ולהגלות כי מלך על כל הארץ' וכדומה, ולא יתחלל עוד שם שמים והשכינה הקדושה לא תצטער עוד בגלות, רק על זה צריכים לחכות על הגאולה. כך היה אומר זאת באמת מפנימית לבבו. **עד כדי כך נגע הדבר ללבו לראות בהתגלות משיח צדקינו, שאירע פעם לאחד מהחסידים שנסתבך בחובות עצומים של כמה מאות אלפי דולר, והיה כרוך ג"כ בסכנת מוות ממש מהנוגשים. והרה"ק פעל ועשה מאמץ גדול להצילו והשפיע על איזה נדיב לחלצו ממיצרו, ואכן שילם הנדיב כמה מאות אלפי דולר והציל את האיש מסכנת מוות. אז ניגשו המקורבים ואמרו לו: הלא רבינו עשה ופעל עכשיו מצוה נוראה של הצלת נפשות ממש, הלא יש עכשיו הזדמנות לזקוף את המצוה הגדולה לזכות, הלא אחד מבניו של רבינו זקוק לישועה שיגן עליו זכות המצוה ויוושע בנו בזכות המצוה בפקודת**

ישועה ורחמים. כששמע בקשתם נתלהב ואמר: **אם יש לי איזה זכות אני מבקש מהש"ת כי בזכות המצוה יתגדל ויתקדש שמייה רבה ויתגלה משיח צדקינו** ('שופריה דאברהם' פרק טז).

על הפסוק (בראשית מז ט): **'למה נמות לעיניך גם אֲנַחְנוּ גַם אֲדַמְתָּנוּ קִנְיָה אֲתָנוּ וְאֵת אֲדַמְתָּנוּ בְּלֶחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדַמְתָּנוּ עֲבָדִים לַפְרֵעָה וְתֵן זֶרַע וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא תִשָּׁם**, פירש הרה"ק האביר יעקב זיע"א שהוא כרמז על הציפייה לגאולה השלמה. ואלו דבריו בספרו 'פתוחי חותם': אפשר לרמוז דעת בני ישראל נתארך עליהם עול הגלות וקצו בחייהם ומצטערים ומתאוננים על צערם שבין האומות, ומצטערים גם כן על צער ארצנו הקדושה ועל בית מקדשנו ותפארתנו עד מתי הם שוממים, ובטלה עבודה ובטלה תורה, ושואלים ומבקשים מאת הקב"ה שהשיב ירחמנו וישיב העבודה למקומה והתורה על מכונה. וזהו שאמר 'למה נמות לעיניך', ישראל אומרים להקב"ה בגלותם ובצערם: רבונו של עולם, למה נמות לעיניך בגלות, 'גם אנחנו גם אדמתנו', שהיא ארץ הקדושה, 'קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם', דהיינו, פדנו וקנה אותנו בשביל שנעסוק בתורה שנקראת לחם, באדמתנו שהיא קדושה, 'ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים', לפרעון הבורא יתברך שנהיה עוסקים בתורה ומקריבים קרבנות באדמתנו, 'ותן זרע', דהיינו שלח לנו מלך המשיח, שהוא זרע דוד המלך ע"ה, שנאמר בו (תהלים פט לז) 'זרעו לעולם יהיה', ובזה 'ונחיה' נכנס בקדושה שהיא חיים, 'ולא נמות' ולא נשאר בסטרא אחרא הנקראת סטרא דמותא. 'והאדמה' שהיא ארצנו הקדושה, 'לא תשם', לא תשאר שממה. יהי רצון מלפניו שיראה בענינו ויחיש גאולתנו, אמן כן יהי רצון.

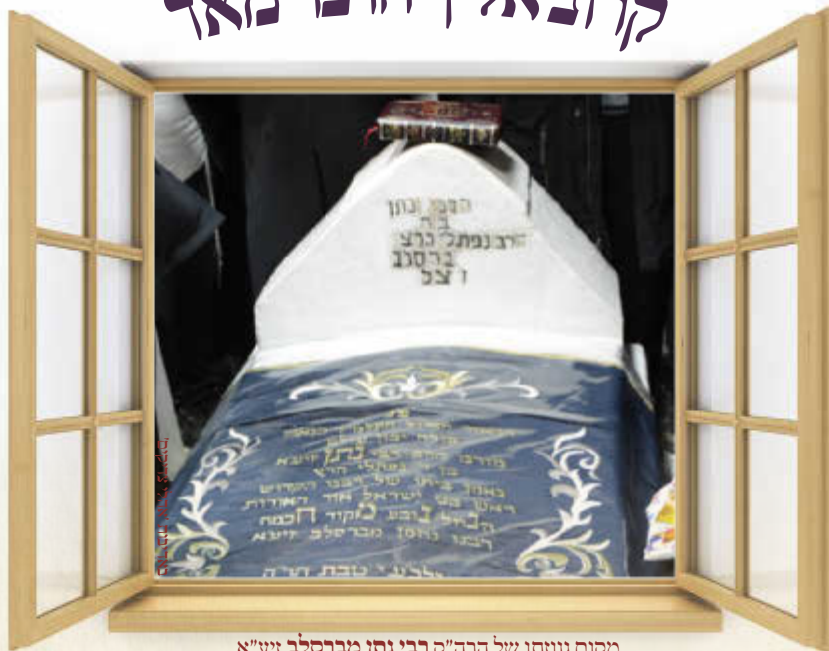
לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
ארמונר שיחי' בן איזה < רונית בת ינינה יעל > בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחיו
להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

לעילוי נשמת

צילה בת דורה ומאיר ע"ה

קרוב אליך הדבר מאד

מקום גנוזתו של הרה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
- מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך אליך